

A DOBERDÓI HARCCSOPORT TÉNYKEDÉSE.¹

Az első-Isonzó csata.

Események 1915. VI/23 -VII/5.-ig.

Írta: *báró Somorjai Lukachich Géza* ny. altábornagy.

Több napi, majdnem teljes pihenés után, június 23-án, korán reggel, az ellenséges tüzérség minden űrméretű ágyújával megkezdte állásaink lövését. Jelentékeny lőszerkészletek felhasználása mellett és csak rövid szünetek közbeiktatásával ez a többnyire még az éjjelen át is folytatott tüzelés egészen június 30-ának reggeléig tartott.

A csatának ezen első hét napja alatt az ellenség az arcvonal különböző részein és naponként többször támadta állásainkat, mikoris tüzérsége közvetlenül előtte erősen fokozta, majd röviden félbeszakította tüzét hogy arra gyalogsága azonnal — legtöbbször több század, legfeljebb egy zászlóalj erővel — támadhasson. E gyalogság lövetésünk alatt állásainkat megközelítette, majd ennek félbeszakításakor hirtelen támadásra tört elő. Saját gyalogságunk és tüzérségünk tüzelése által fogadva, csakhamar visszafordulnak és fedett területekre vonulnak, mialatt az ellenséges tüzérség újból elkezd tüzelni.

Ez az előrenyomulás legtöbbször nem birt olyan támadás jellegével, melynél az állásokba való behatolás és befészkelésnek mindenáron való erőszakolása domborodott volna ki, inkább olybá tűnt fel, mintha az ellenség csak arról akart volna meggyőződni, hogy az állásokat megszállva tartjuk-e? Ez valószínűleg azon szándékával is párosult, hogy bennünket az állások erősebb megszállására ösztönözzön s ily módon rákövetkező lövetésénél veszteségeinket növelje.

Utóbbi az ellenségnek kétségtelenül sikerült is. Mind etámadásoknál u. i. az árkok megszállására a védőcsapatunk egyes részeit be kellett vetnünk, miáltal veszteségeink növekedtek, de ez előnnyel is járt, mert katonáink bátorsága, önbizalma jelentékenyen emelkedett, mindannyiszor, midőn az ellenfél támadásának megghiúsulását és visszavonulását láthatták.

Június 30-án kezdődtek meg a nagy gyalogsági támadások.

¹ A dolgozat első részét a Magyar Katonai Közlöny 1925. évi karácsonyi külön mellékletében közzöltük.

Az ellenség 7 napig tartó, eddig soha nem ismert hevességre fokozott tüzérségi tüzelésétől joggal várhatta, hogy a védő erkölcsi <és fizikai tekintetben összeroppan s így az állás rohamra éretté válik. Kétségtelen, hogy anyagilag igen érzékeny veszteségeket szenvedtünk, ha azonban halottaink és sebesülteink számát az ellenség által kilőtt lőszerkészlettel összehasonlítjuk, úgy látni fogjuk, miszerint veszteségeink viszonylag igen csekélyek voltak. Az ellenséges tüzérség 200—300 lövésére — mint azt később fogjuk kimutatni — csupán egy embernek az elvesztése jut. Erkölcsi tekintetben pedig mitsem szenvedtek csapataink, mert azok — mint az alszakaszparancsnokok jelentették — oly önbizalommal és győzelembe vetett hittel várták az olaszok támadását, hogy állásaink megtartása egy percig se vált kétségessé.

Az olaszoknak egész arcvonalunk ellen intézett tömegtámadásai június 30-tól július 5-ig tartottak, mely idő alatt állásainkba tényleg sehol sem sikerült tartósan befészkelődniük, habár számbelileg jóval fölényben lévő erői állásainkba több ízben behatoltak, de vitéz csapataink őket mindannyiszor és mindenütt a fensíkról végül mégis ledobták.

A nagy gyalogsági támadások e napjaiban sem szünetelt természetesen a nehéz tüzérség, mely lövéseivel állásainkat minden roham előtt, vagy annak visszaverése után legintenzívebb módon elárasztotta; a gyalogság harcai alatt pedig a hátsó területeket tűz alatt tartotta.

Július 5-étől kezdve a támadások heve napról-napra alább csökkent, végül az olaszok lélekzete kifogyott. Július 8-án csaknem teljes nyugalom állott be, amely július 17-ig tartott. Csak az olasz tüzérség működött, mint az első Isonzó csata kezdő napjaiban, aztán később is, midőn állásaink naponként többször tüzérségi tűzben állottak. Július 18-án kezdődött a második Isonzói csata.

Térjünk át azonban most az események vázolására.

Június 23. Délelőtt 4^h30'-tól kezdve összes állásaink erős tüzérségi tűz alatt állanak, amikor nemcsak legelső vonalaink, hanem még közlekedési utaink is lövettek. Becslés szerint a doberdói csoportra 10 — 12 nehéz és 20 tábori üteg ontotta tüzeit. A lödözés óráról-óra fokozódik. Délelőtt 9^h-tól 9^h30'-ig, aztán 12^h 30'-tól 1^h-ig a tüzelés hevessége valamivel enyhül, de még az estére, sőt az éjszakára sem szűnik meg egészen.

A csoportparancsnokság részéről a lövések számolásával megbízott tisztek adatai szerint az ellenséges tüzérség kb. 12—13 ezer lövést zúdított e napon állásainkra, melyből a tüzelés legélénkebb tartama alatt 15'-en belül 510 lövés felcsapódását figyelték meg.

Az egész arcvonal tűz alatt tartása mellett gondja volt az ellenségnek váltakozva egyes kisebb frontrészeket nehéz gránátaival és bombáival is felkeresni.; mindegyik ily lövést tábori ütegek 1—2 sortüze követett. A selzi alszakasz is erősebben lövetett, mint a többi.

A fensik fölött egész napon át keringő ellenséges repülők tüzer-ségüknek jeleket adogattak és bombákat dobáltak.

A nap folyamán az ellenséges gyalogság a redipugliai alszakasz ,ellen kétszer, a vermeglianói és selzi alszakaszok mindegyike ellen pedig háromszor intézett támadást. E mindannyiszor több századból álló .gyalogság röviddel előretörése után saját fegyver és tüzer-ségi tűzünkbe jut, mire csakhamar visszavonul, mialatt tüzer-sége tüzelését tovább folytatja.

Az ellenséges gyalogságnak szakadatlan előre való gyülekezése Fogliano, Polazzo, Redipuglia és a Selztől délkeletre fekvő mészegető 'fedett területeire az egész napon át megfigyelhető. Redipugliánál dél-utánra több zászlóaljra becsült gyalogságot saját tüzer-ségünk lövi, Selz-nél szintén igen erős gyülekezések észlelhetők, míg a 61 -φ és La Rocca magaslat az azokat megszállva tartó ellenséges gyalogság fegyverzajától rhangosak.

A csoport menetszázadai parancs szerint kora reggel Vojscicara, meneteltek, az arcvonal előtt észlelt eseményekre azonban úgy ezek, mint a 22-én délután visszarendelt menetszázadok délelőtt 11^h-tól ismét előreirányítatnak és a csoportparancsnokság rendelkezésére bocsáj-tatnak.

Minden észlelet szerint nagyobb gyalogsági támadással kellett számolni, mégis a menetszázadok beérkezése csak késő estére volt vár-ható. Ezért a vermeglianói és selz-i alszakaszokat és pedig az előbbit a tartalékban álló 70/11. zászlóalj 2, utóbbit 1 századával megerősíteni kellett. A redipugliai alszakasznak 8 százada volt, így elég erős, estére azonban mégis a chinai (hegyi ágyús) üteg egy lövegszakaszát kapta.

A sötétség beálltával valamennyi alszakasz legelső vonalai erősen megszállatnak s a tartalékok ezekhez egészen közel előrevonatnak. Ezen eljárás ugyanígy megismétlődik naponként. Kora reggel nemcsak a csoporttartalék, hanem az alszakasz, zászlóalj és századtartalékok is messze hátul fekvő területekre vonatnak vissza, úgyhogy az első vonal-ban rajonként csak 1—2 ember marad, mint megfigyelő; estére azután -az egész megszálló csapat észrevétlenül ismét elől helyezkedik el.

Mivel a csoportparancsnokság rendelkezésére a vermeglianói és selzi alszakaszok megerősítése után Doberdó déli kijáratánál mint tartalék csupán a 70/11. zászlóalj 4 százada áll a hadosztályparancsnokság-tól további erősítés odairányítását annyival is inkább kéri, mert arc-vonala előtt megállapított 6 ellenséges gyalogezred támadásától tart.

A hadosztályparancsnokság erősítésül Rivo ezredes népfölkelő ezredét rendeli ki, majd a csoportparancsnokságot utóbb értesíti, hogy a hadosztálytartalék Vidale ezredes csoportja Oppacchiassella-nál nyert felállítást, mely adott esetben onnan azonnal irányítható.

Jelzett népfőkelőezred, mely a 155. népfőkelő zászlóalj 3, továbbá a 42. népfőkelőzászlóalj 2 századából állott, Doberdóra 9^h-kor délután' érkezett be. A 440 puskát számláló előbbi zászlóalj Doberdótól délre mint tartalék áll rendelkezésre, míg a 240 puskából álló utóbbi zászlóalj a helységtől északra marad felállításban. Az ezredparancsnok egyidejűleg azon parancsot kapja, hogy 24-én kora reggel, amennyiben addig semmi alkalmazást nem nyer, ezredét Marcottini-től északra levő területre vonja vissza.

A menetszázadok — a 81/IV. zászlóaljbelinek kivételével — délután 10^h-ig bevonultak s így zászlóaljaikhoz irányíthatók voltak.

Az ellenséges tüzérség tüzeinek e napon való gyengítése céljából csoporttüzérségünk vajmi keveset tehetett, mert hiszen viszonylag csekély számú lövege közt elegendő messzehordó ágyú sem szerepelt,, mindenkifőlött pedig a lőszerrel kellett takarékoskodnia. Egész napon át tüzérségünket általában olyan ellenséges ütegek foglalkoztatták, melyek közelfekvő állásuknál fogva gyalogságunkra különösen kellemetleneknek bizonyultak. Ezeknek leküzdése néhányszor sikerrel is járt.

A csoportparancsnokság felsőbb helyről a tüzérség megerősítését kéri, mire még 23-án estére a 44. Landwehr tábori ágyúezred egy ütege bocsájtatik rendelkezésére. Még az éj folyamán ezen üteg 4 lövege Mt., dei sei Busitól keletre a 7/7 tábori ágyúsüteg szomszédságában, míg 2 lövege a Ml. Cosichtól délre levő völgy hosszantozására — Sablicinél — kerül állásba.

A 61 ↔ és La Rocca magaslati vonulatán levő ellenség hatásosabb lödőzésére a csoportparancsnokság a 38/1. tábori ágyúsütegnek Debeli vrh.-re állásváltóztatást rendel el. Ugyancsak e nap délutánján a 4. bosniai-hercegovinai ezred V. zászlóaljának parancsnokát, Polz századost Indra százados helyett a redipugliai alszakasz parancsnokságával bízza meg.

A csoport veszteségei 23-tól 21 halott és 65 sebesültet tesznek ki; a 8/III. zászlóalj — selzi alszakaszban — szenvedett legtöbbet.

A Sagradónál megghiúsult előretörés után a 93. hadosztály védőszakaszában június 23-ára következő éjszaka a 76/III. zászlóalj egy százada a hidnál, azon feladattal hagyatott vissza, hogy az addig ott állott és erősen kimerült századot felváltsa. Ez meg is történt, de a felváltott század a korán reggel kezdődő nehéz tüzérségi tűz miatt zászlóaljához már be nem vonulhatott, hanem Sagradónál megmaradt, hol többé-kevésbé fedezéket talált. Ilyenformán ott 2 század és a 76/III. zászlóalj géppuskás osztaga van elhelyezve.

Ezen századok kora reggel egy délnyugati irányból előretört zászlóalj támadását — az ellenség 57 halott és sebesültnek s 1 tiszttel 4 emberének (34. olasz gyalogezredbeliek) fogoly gyanánt való otthagynya mellett — visszautasították.

Délután 8^h-kor az ellenség a 92⇄ és a 64 △ közt húzódó magaslati vonulatot szállja meg, nemsokára rá onnan 2 zászlóalj Castello vrhre előretörve az ottani erdőcskében veti meg lábát, részei pedig kelet felé tolják el magukat, miáltal a sagrađói két századot hátulról fenyegetik.

Az ellenséges tüzérség délután Sagrađo helységét igen hevesen lövi. Sdraussina-nállevő század estére a főállásba kénytelen visszavonulni.

A sagrađói különítmény ilyenképen mindkét oldalában fenyegetve van, minek következtében 24-ére következő éjszaka állását ott-hagyva Castello Nuovora zászlóaljához bevonul.

Sagrađo helység kiürítésével az előretolt részek ez utolsója is immáron a védelmi szakasz mögé került vissza. Mindez az ellenségeskedések megkezdése után csak egy hónapra következett be! Fényes eredménynek kell tekintenünk ezt, ha figyelembe vesszük, hegy csupán egy előretolt század — amely csak az utolsó napon nyer erősítést — képes volt többszörösen túlerős ellenséggel szemben egy hónapon át Sagrađo helységet tartani és a híd, továbbá, a zsiliptelepek birtokbavételét megakadályozni.

Június 24.

Az ellenséges tüzérség az éj folyamán kb. negyedórás szünetekkel állásunkra srappel sortüzeket adott, anélkül, hogy az árkokat javító munkálatainkban megzavart volna s így azokat akadálytalanul folytatva, napfélkéltig be is fejezhattük. Csupán az arcvonalt déli részében, a 70 ⇄ és a kőbánya közötti helyreállítási munkálatainkat nem vihettük tökéletesen keresztül, mivel az ellenséges gyalogság Selz házaiból állandóan tüzelt. 1^h és 2^h közt sikerül az ellenséges gyalogságnak a 70⇄ közelében levő 8/III. zászlóalj állásának drótkadályáig két, ízben is előrejutnia, mindakétszer azonban tüzelésünkkel visszautasítjuk.

A Rivo népfölkelőezred délelőtt 5^h-kor Marcottininél gyülekezik, majd délelőtt 7^h-kor — miután alkalmazása nem valószínű — a csoportparancsnokság Valloné-völgybe irányítja azzal, hogy Mikoli nyugati lejtőjein századonként és repülőktől fedve táborba szálljon.

Délelőtt 5^h-kor az ellenséges tüzérség tüzelése kezdődik meg, melynek hevessége teljesen azonos a június 23-ival. Délelőtt 7^h30'-kor hirtelen az egész vonalon elnémul, de 8^h 15'-kor újult erővel neki fog; a késő délutáni órákban erőssége valamit alábbhagy, végre este 8^h-kor teljesen elcsendesedik. Különösen balszárnynkon volt a lödőzés nagyon heves. A selzi alszakasz, főként azonban a Mt. Cosichon levő állások igen megrongálódtak, több fedezék összeomlott, a drótkadályokon 20, sőt 50 m csapásokat is nyitott. Ugyancsak a redipugliai alszakasz nehéz mozsártűz következtében jócskán szenvedett. Az ellenséges tüzérség e napon kb. 20.000 lövést tett a doberdói szakaszra.

Saját tüzérségünknek a délelőtti órákban feladata volt a Mt. Co-

sichern levő ellenséges ütegek tűz alávétele és elnémítása, melynél a szomszédos 6. hegyi dandár ütegei is közreműködtek, mindazonáltal még azok elhallkítása sem sikerült. Ezzel szemben a 92 ⇨ és Foglianonál dolgozó ellenséges gyalogság, nemkülönben a Pierris-Beglianói úton menetelő oszlop tűzalávételénél jó eredményt ért el. Délután Frattaról Villesse-re menetelő hosszú tűzérési oszlopot veszi sikeresen tűz alá.

A csoportparancsnokság újból jelenti, hogy tűzérési a legcsekélyebb mértékben se képes az ellenséges ütegeket elnémítani, amiért a gyalogságnak igen nagy veszteségei vannak, fedezékei pedig mind tönkrefognak menni. A tűzérési megerősítése sürgősen szükséges, különösen mozsarak volnának kívánatosak.

Az ellenséges gyalogság eléggé csendesen viselkedett, csak itt-ott próbálkozott vonalaink felé előre jutni, hogy tűz alá véve mindjárt vissza is forduljon. Az ellenségnek szakadatlan előremunkálkodása egyeseknek és csoportoknak az arcvonal előtt minden fedező hely felé való előre gyülekezése újból az egész napon át megfigyelhető volt. Legtöbb mozgás a redipugliai alszakasz előtt volt, itt a vasúti töltés túlsó oldalán már kora reggeltől ellenséges gyalogság egyenként szakadozva Redipuglia felé menetelt, majd a töltés hosszában és Foglianonál jelentékeny erők gyülekeztek. A csatornán át három új bürüt készítettek, melyeken olasz katonák egyenként folytonosan áthaladtak.

Mindenütt ellenséges erősítési munkálatok láthatók; 92 ⇨ 64 Δ. Foglianonál, a csatorna és műút között és a vasúttöltésen szorgalmasan ásnak.

Délután 3^h-kor Foglianótól északkeletre levő erdőből egy ellenséges zászlóalj a 64 Δ -on keresztül Castello Nuovo irányában támadásra indul. Ütegeink tűz alá veszik és e zászlóalj, mely az olasz tűzéréstől is nagy veszteségeket szenved, hanyathomlok visszafut.

Az esti órákban ellensége gyalogság Redipugliánál a csatornát átlépi, majd pedig az ellenfél lövegeket is szállít Fogliano közelébe.

A napközbeni különösen heves tüzelés az ellenséges gyalogság látszólagos nyugalma, majd frontunk felé eső területekre való szakadatlan előredolgozása egy bekövetkezendő nagyobb ellenséges támadás benyomását keltik.

A sötétség beálltával az első vonalak újlagos erősebb megszállására, valamennyi tartalék közelebb vonására, az előkészületek megtörténnek. A Rivo népfőlkelő ezred 153. népfőlkelőzászlóalj Doberdónál készenlétbe helyeztetik, míg a 70/11. zászlóalj, mely a menetszázadok beérkezte következtében még 24-ére következő éjszaka századait magához vonhatta, Doberdótól délre nyer felállítást.

Az újonnan beosztott 6/4. árkászszázad éjszakára a 8/III. zászlóaljhoz rendeltetik ki, miután fedezékei a legtöbb kárt szenvedték.

A 24-i veszteségek 41 halott és 102 sebesültet haladtak meg, valamennyien gránát teli találatok következményei. A selzi alszakaszban állott 8/III. zászlóaljnak magának 19 halott és 74 sebesültje volt.

A csoportparancsnokság újból elrendelte, hogy az állások nappal csak gyengén szállandók meg, és az ellenséges tüzérség tüzelése alatt azokban csupán figyelő őrszemek hagyandók meg. A megszálló csapat egyébként a hátulsó raj és félraj nagyságú fedezékekbe vonassék vissza. A csapatokat egyidejűleg kioktatta, hogy ellenséges gyalogsági támadás esetén a megszállóknak és tartalékoknak ezáltal szükségessé váló előre-futása kevesebb fizikai, de főleg soha annyi erkölcsi veszteséggel nem jár, mint az ellenséges tűzhatásnak erősen kitett fedezékekben való tisztán passzív kitartás.

Túlnyomóan fölényes ellenséges erők nagyobb általános támadását mutató, egyre növekvő jeleire tekintettel az ellenfél kényszere következtében a nyugati fensíkrész kiürítésének lehetőségével kellett számolni. Ezen esetben a saját tüzérségnek visszavétele — különösen a 12, 15. és 24 cm-es ütegeknél — komoly meggondolásra adott okot. Gyalogságunkat hamarosan meg kellett állítani, hogy a lövegek elszállítása biztosítható legyen. Ezért a S. Martinói védőszakasz parancsnokával egyetértésben még a doberdói fensíkon húzódó vonal megerősítése határozhatott el. A S. Martinói védőszakasz S. Michele-doberdói védőszakasz Cerni-hribhegye képezte u. i. azon két természetes támpontot, amelynek birtokában az ellenség előnyomulása a fensíkon át megakadályozható volt. Mindkét magaslat jó kilátást és megfelelő kilövést nyújtott a nyugati irányban menedékesen eső fensíkrészre.

Már a 25-ére következő éjszaka megkezdődtek az erődítési munkálatok. A 43. sz. népfőlkelő zászlóalj a Cerni-hriben dolgozott, míg a 155. Jiépfőlkelőzászlóalj még éjszaka Doberdó közelében egyelőre tartalékként készenlétbe volt helyezve. Június 27-től kezdődőleg további erősítések beérkezte következtében azonban e zászlóalj is az erődítési munkálatokhoz rendeltetett ki azzal, hogy ellenséges betörés esetén a magaslatot az egész népfőlkelőezred megszállja és tartsa az ott állandóan beépített ütegekkel egyetemben.

Még 24-én korán érkezett be az a parancs, hogy a 81/IV. zászlóalj és a 6. hegyi dandárnál levő 101/11. zászlóalj kölcsönösen kicserélendők. Ez okból 25-re következő éjszaka a vermeglianoi alszakaszban levő SI/IV. zászlóalj a 70/11. zászlóaljával váltott fel s egyidejűleg kellett a Redipugliai-alszakaszbeli 70. menetszázad és a 70/11. zászlóaljnál levő 4. b. h./V. zászlóaljbéli menetszázad felváltásának végbemenni.

Június 25.

Az éjszaka nyugodtabban folyt le, mint az előző napokéi; az ellenséges tüzérség csak itt-ott lőtt, a puskatűz szintén gyérebb volt. Ezen

kedvező körülmények folytán úgy a megrongált drótkadályok, mint az összelőtt fedezékek szükségszerűleg helyreállíthatók voltak.

Az éj folyamán járőreink Lemberg elestéről olaszul írott híradásokat helyeztek el az ellenséges vonalak elé.

Az elrendelt felváltások az éj leple alatt hajtottak végre, amelyek után az egyes alszakaszokban a következő megszálló csapatok voltak:

a) a redipugliai alszakaszban: 4. b. h. ezred V. zászlóalja, (3 tabui, 1 menetszázad és egy géppuskás osztag), a 76/111. zászlóalj 3 menetszázada a 20. vadászzászlóalj menetszázada, egy állandó géppuskás osztag, 1 árkászszakasz, két 75 m 9 cm-es üteg 2—2 löveggel.

b) a vermeiglianói alszakaszban: 70/11. zászlóalj (4 tábori, 3 menetszázad és 1 géppuskásosztág) 1 állandógéppuskás osztag, % utászszázad, egy 75 m 9 cm-es üteg.

c) a selzi alszakaszban: 8/III. zászlóalj (4 tábori, 2 menetszázad, 1 géppuskásosztág) 1 árkászszakasz.

d) Csoporttartalék Doberdó déli kijáratánál a 81/IV. zászlóalj (4 tábori, 2 menetszázad és 1 géppuskásosztág), azután a Mikoli melletti Valloné völgyben a Rivó népfölkelőezred.

Délelőtt 4^h-kor a 17. olasz gyalogezred két zászlóalja megerősítve egy bersaglieri századdal a Mt. Cosichon levő állásainkat támadja meg. A támadás akadályaink előtt megáll; az ellenség gyalogsági és tüzérségi tüzünk — nemkevésbé a sablicii félüteg erős oldalozása következtében sem előre, sem hátra mozdulni nem tud, így a Mt. Cosich lejtőin asztalnagyságú sziklatömbök között keres úg, amennyire oltalmat. Szakadatlanul lödözve igen nagy veszteségei vannak, egyik részének a dél-előtt folyamán sikerül La Rocca magaslat mögé kisebb csoportokban visszavonulni, míg a maradék délután 2^b-kor megadja magát és 1 őrnagy, 1 százados 3 alantos tiszt és 150-et meghaladó ember fogságba jut. Ezek ellenséges tüzérségi tűz következtében védőszakaszunkon keresztül nem hozhatók be és ezért a 8/III. zászlóalj 3 altisztjének vezetése alatt a völgyben oldalt a 6. hegyi dandár védőkörletén át vitetnek hátra.

Az ellenséges tüzérség tevékenységét e napon délelőtt 9^h-kor kezdi meg és lő — két órai ebédszünet által megszakítva — délután 7^b-ig, miközben figyelmét és lövedékeinek nagyobb számát a selzi és redipugliai alszakaszokra irányította. Megállapítható volt, hogy az ellenséges ütegek néhány 21 cm nehéz mozsárüteggel egészítődtek ki.

A védőszakaszra 8—10.000 lövés esett, fedezékeink és akadályaink több helyen erősen megrongálódtak.

A 92 -φ- közelében lévő hegyháton újonnan megjelent ellenséges hegyi ágyúsüteg leküzdéséhez, miután ránk igen terhessé kezd válni, nehéz tarackjaink fognak hozzá.

Délután 2^h 30'-kor Polazzóból állásainkra 2 ellenséges század tör elő, rövid tüzharc után azonban visszautasítjuk őket. Más helyeken az ellenséges gyalogság semmiféle vállalkozásba nem bocsátkozott s az előterepen is az előző napokhoz képest kevés mozgás volt észlelhető, bár az ellenségnek állásaink felé való előredolgozása e napon se szünetelt.

Veszteségeink csekélyek voltak: 3 halott, 25 sebesült. Ebből is látszik, hogy az ellenségnek 300-nál is több lövést kellett tennie, míg nálunk egy ember harcképtelenségét előidézni bírta. Azon parancs, hogy az állások a tüzérségi tűz tartama alatt a megfigyelők kivételével kiürítendőek, ismét igen jól bevált, tehát azt a csoportparancsnokság újólá kiadta.

Az alkonyat beálltával a csoportosítás az éjszakának megfelelően vétetik fel; a 155. népfőkelőzészázalaj ezért Doberdo déli szegélyére vonul és a selzi alszakasz tartalékául utaltatik ki, míg a 42. népfőkelőzészázalaj a Cerni-hriben dolgozik.

Tüzérségünk az egész napon át keveset lőtt, mégis több ellenséges üteget, gyalogságot és vonatoszlopot tűz alatt tartott.

Június 26.

Az éj folyamán mérsékelt tüzérségi és gyalogsági tűz uralkodott, aminek következtében a helyreállítási munkálatok nem voltak teljesen végrehajthatók. Felsőbb parancsra a 20. vadászszázalaj menetszázada 26-ával a 93. hadosztálynak adandó át, ezért felváltása az éj folyamán megy végbe, majd napközben a redipugliai alszakasz tartaléka gyanánt szerepel, végül délután S. Martinoba nyer irányítást.

Délelőtt 4^h-kor az alszakaszok a nappali csoportosítást veszik fel, a Rivo népfőkelőezred ennélfogva a Valloné völgyben helyezkedik el.

Délelőtt 6^h-kor kezdődik meg a tüzérség tüzelése, mely a délelőtti órákban rendkívül hevesse válik, a selzi alszakasz 21 cm-es nehéz mozsarak tüzhátása alatt áll. Délre a lödözés megszűnik; azonban délután 2^h-kor újra folytatódik és csak délután 6^h-kor ér véget. A fedezékek és akadályok ismét nagy károkat szenvednek.

Délelőtt 10^h-kor a hadosztályparancsnokság abbeli értesítése érkezik be, hogy a 18. menetezred 2 zászlóaljával Paljkiscere, 1 zászlóaljával Marcottinire menetel, mely 3 zászlóaljat a csoportparancsnokság szükség esetén alkalmazhatja.

A redipugliai alszakasz előtt az ellenség egész napon át való élénk mozgása, valamint Fogliano Polazzo és Redipuglia helységek sűrű megszállása észlelhető. Délután 2^h-kor állásunkat Polazzónál két ellenséges század támadja meg, azonban tüzérségi és gyalogsági tüzünk vissza, utasítja. Délután 3^h 30'-kor erősebb csapatok második támadása következik be, amely épen úgy megfiúsul, mint az első; állásaink előtt az ellenség 120—150 embert hagyott vissza.

A redipugliai alszakasz előtti gyülekezések nagyobb támadás jeleire mutatnak, ezért a csoportparancsnokság intézkedése szerint a kilátásba helyezett 18. menetezred élzászlóalj három százada, mint a redipugliai alszakasz tartaléka vonatik előre azon parancscsal, hogy e századok kora reggel — amennyiben az általános helyzet megengedi — Virintinire visszavonassanak, míg a zászlóalj másik két százada Marcottininél maradjon, végül az ezre⁴ másik két zászlóalja az éjen át a Valloné völgyben táborozzék. A 18. menetezred csak 27-re következő éjfélkor érkezik be, így a Marcottinit elért 18. menetezred II. zászlóaljának előbbi rendelkezés szerinti felosztása azonnal végbemegy.

A Rivo népfölkelőezred estére ugyanoly alkalmazást nyer, mint június 25-én, azaz a 155. népfölkelőzászlóalj ismét a selzi alszakasz rendelkezésére áll, míg a 42. népfölkelőzászlóalj a Cerni-hriben folytatja munkálatait.

A nap folyamán a 81/IV. és 101/11. zászlóalj kicserélése nyer végrehajtást, utóbbi estére mint csoporttartalék Doberdo délnyugati kijáratánál helyezkedik el.

A selzi alszakasz állásai a tüzérségi tűz következtében ismét megromogódtak, a helyreállítási munkálatokat Selz házait megtöltő ellenséges gyalogságnak az ablakok és padláslyukakon át való szakadatlan tüzelése nagy mértékben gátolja, pedig azok végzésében egy árkászmenetszázadon kívül a csoporttartalék 101/11. zászlóaljának egy százada is közreműködött. Ezen ellenség leküzdése csak meredek pályájú lövegekkel volt lehetséges, amilyenekből a csoport csupán négy darabbal rendelkezett s ezért 10 cm-es tarackok kiutalását kérte. Hogy a munkálatok estére kevésbé akadályoztassanak, e négy nehéz tarack még délután a szomszédos 6. hegyi dandár néhány nehéz és tábori ütegétől támogatva Selzre tüzmegrohanást intézett, ami az ellenséges gyalogságnak Ronchi felé csoportonkénti visszafutását eredményezte. Ilyformán a rákövetkező éjszakai munkát csak gyengébb ellenséges behatás hátráltatta.

E nap estéjén a csoportparancsnokság alá rendelt alszakaszoknak következő parancsot adja ki:

«Az alszakaszok megszálló erői jelenleg oly erősek, hogy napközben körülbelül azok felét minden további nélkül messze hátul fekvő térségekbe helyezhetik el, ahol ellenséges tüzérségi tüztől teljesen zavartalanul pihenésnek adhatják át magukat. A szakaszparancsnokok tehát állásaik nappalon át való megtartását megszálló csapatuk felével olyképen biztosítsák, hogy ebből is egyes részeket hátul fedezékekben helyezzenek el. Az erőknek napközbeni mélység és szélességben való illetén elosztása még oly heves tüzérségi tűz kitartását is lehetővé teszi, másrészt ezen megnagyobbított térségeken belül fedezékek készí-

tésére alkalmas helyek is könnyebben találhatóak lesznek. (Dolinák, lyukak stb.)

Éjszakára valamennyi tartalék előbbrevonásáról s a legelső vonal sűrítéséről feltétlenül gondoskodni kell.

Jól fektetett összeköttetésekkel (telefon, küldőncvonal stb.) az alszakaszparancsnokok rendelkezési egységeire gyakorolt befolyása ezen legnagyobbított csoportosítás dacára is mindenkor fenntartható.»

Június 27.

Az éjszaka elég csendesen telt el; az ellenséges tüzérség csak egyes lövéseket tett, a gyalogsági csatározás is mérsékelt volt.

A tartalékszázadok bevonásával valamennyi erő az egész éjszaka alatt a károk kijávitásán dolgozott, ami viszonylag sikerült is s a drót-akadály ismét bezárult.

A Redipuglia alszakaszban idejekorán felszabadult 18. menetezred II. zászlóaljának három százada Marcottinire vonul vissza. A csoportparancsnokság javaslatára ezen zászlóalj további rendelkezésre állván, azon parancsot veszi, hogy Paljkisce nyugati lejtjén század-csoportonként és repülőktől fedve táborozzék. A 18. menetezred másik két zászlóalja az 57. hadosztályparancsnokság parancsa szerint napfelkeltekor Rupara indul el.

Az ellenséges tüzérség, miután lőszerállományát — úgy látszik — kiegészítette, tevékenységét e napon már del. 5^h-kor egészen gyors ütemben kezdi meg s azt délelőtt folyamán annyira fokozza, hogy délre rendkívüli hevességet ér el. A selzi alszakasz egész délelőttön át a legnehezebb lövedékek által valósággal elárasztva igen nagy károkat és veszteségeket szenved. Ugyancsak erőstűzhatás alatt áll a redipugliai alszakasz is, míg Vermeigliano állásaival az ellenséges tüzérség e napon kevesebbet törődött. Délután 4^h-kor a tüzelés valamivel alább hagy, 6^h30'-kor még inkább, majd 7^h30'-kor majdnem teljesen megszűnik.

A redipugliai alszakasz Castello-Nuovo irányából igen érzékenyen ható ellenséges üteg oldaltűzét kapta.

Tüzérségünk e napon se mutathatott fel sokat, bár egy pár nagyon kellemetlenné vált üteget elnémított, ami az ellenséges tüzérség tömegénél fogva azonban nem igen volt érezhető. Két 30%-es mozsarunk tűzét délelőtt 5^h30'-kor repülő figyelés mellett néhány nehéz ütegre nyitja meg. Repülőnkkel szikratávíró útján való összeköttetést a nagyszámú ellenséges üteg közül lövendő cél s a leadott lövések megállapítása körüli nehézségek rendkívül gátolják.

Az ellenség gyengébb erőivel a redipugliai alszakasz ellen ismételtén támadásokat kísérel meg, azonban ezek egytől-egyig meghiúsulnak. Ezen alszakasz parancsnokának, Polz századosnak, délelőtt 11^h 30'-kor bekövetkezett súlyos sebesülésére való tekintettel, a csoport-

parancsnokság úgy intézkedik, hogy az alszakaszparancsnokságot Indra századosnak, a 70/11. zászlóalj parancsnokának, délután 4^h-ig várható beérkezéig Puteani százados (4. b. h/V.) vegye át.

Az ellenséges gyalogság egyenként és csoportokban való szakadatlan előremozgása S. Pietro területéről Foglianóra, valamint eltolódásai Gastellonuovótól Fogliano és Polazzo felé láthatók, amelyek az éjszakán át is tartanak. Egy ellenséges zászlóalj, mely S. Pietrotól Foglianóra harcalakzatban előrejönni próbálkozik, saját s az olasz tűzéréség igen eredményes tüzelésére visszafordul, ugyancsak tűzéréségünk tüze következtében ellenséges gyalogság a 92 ⇨ és 64 Δ közt húzódó hegyhátat — melyet eddig megszállva tartott — kiüríti.

Az ellenség kisebb osztagaival a vermeglianói alszakasz drótakadályaig ismételtelen szintén előrejönni próbálkozik, azonban mindannyiszor visszavonulni kényszerül. Vermegliano házai az előző éjszaka védelmi állapotba helyeztetek, melyekből ellenséges gyalogság állásainkat szakadatlanul lövi, sőt egyik házból két kisüremetű löveg is tüzel.

Redipugliától északra levő erdőcske a folytonos lödőzés következtében délutánra tüzet fog, sőt helyenként a fedezékek farészei is meggyulladnak, a fejtű kb. 80 m hosszúságban beomlik s így az állás egy részét ki kell üríteni. Ellenséges gyalogsági és tűzéréségi tűzben az oltási munkálat nagyon nehéz, mégis estére a tüzet sikerül elnyomni, míg a károk helyreállítása az éjszakára vár.

Tűzéréségünk e napon valamivel élénkebb tevékenységet fejtett ki és pedig különböző ellenséges ütegeket keresett fel, melyek közül Ronchitól délre Soleschianonál és Raspa Villánál, továbbá a 92 -φ- közelében levő hegyi ágyús üteget el is némította. Ezenkívül a Polazzo-Fogliano úton egy ellenséges zászlóaljat, S. Eliánál előremenő gyalogságot, a 92 ⇨ és La Rocca-hegy hátán meghúzó olaszokat igen jó eredménnyel lőtt, végül Polazzo egy házát — melyben géppuskák voltak — romba döntötte.

Mindezek dacára elegendő számú hajlítottpályájú lövegeink hiánya egyre jobban érezhetővé válik; hiszen biztos tudomás szerint az arcvonal előtti összes fedett terek, ú. m. Polazzo, Redipuglia, Vermegliano, Selz, La Rocca-magaslat déli lejtője és Monfalcone környéke ellenséges gyalogságtól zsúfoltak, azonban a rendelkezésre álló négy darab 15 cm-es tarack leküzdésükre nem alkalmas, miután ezek az erős igénybevétel folytán a szándékolt célpont körül nem ritkán 400—500 m-nyi szórással is bírnak. Ezen csövekkel saját csapataink veszélyeztetése nélkül közel az arcvonal előtti gyülekezőhelyekre löni nem lehetett.

Az ellenséges tűzéréség leküzdésére ugyancsak messzehordó lövegek is hiányoztak; volt ugyan öt darab 12 cm.-es ágyú, de azok közül csak kettő teljesen tüzelőképes. E két löveg persze nem is mutathatott

fel eredményt az ellenséges tüzéséggel szemben, amelynél pontos megállapítás szerint 16 nehéz üteg — köztük 21 cm-es mozsárütegek — is volt, míg kis űrméretű tábori lövegei három hadosztály és egy-két hadtest tüzéségi anyagának felelhetek meg.

A tüzéség e tömegével szemben mi csak 11 tábori, 4 kínai hegyi ágyút, 4 darab 15 cm-es tarackot és 5 darab 12 cm-es ágyút mutathattunk fel, melyeknek — különösen a nehezeknél — még elegendő lőszer se állott rendelkezésükre, hozzá június 26-án este érkezett parancs szerint az utánpótlásnál beállott nehézségek miatt még e csekély lőszer mennyiséggel is a legmesszebbmenő módon takarékoskodni kellett.

Az ellenséges tüzéség heves tüzelése alatt a mienk vázolt alárendeltségénél fogva tehát többnyire hallgatásra kényszerül s így az ellenfél figyelmének elkerülésével nagyobb veszteségeknek sem teszi ki magát.

Június 23—26. közti napokban az ellenségnek állásainkra kb. 50.000 lövése esett, melyeknek $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ -e a nehéz és legnehezebb lövegektől eredt. Veszteségünk e négy nap alatt összesen 71 halott és 216 sebesült volt. (Június 26-án 6 halott és 24 sebesültet veszítettünk.) Mind e veszteségeket kizárólagosan tüzéségi tűz okozta, melyek bizonyára kisebbek, ha az ellenséges tüzéségen bizonyos mértékig felülkerekedni bírtunk volna.

Gyalogságunknak az eddigitől eltérő más elhelyezése nem vezethet jobb megoldáshoz. Az alszakaszok védőőrsége az arcvonál közelében levő erős ellenséges gyalogságra való tekintettel éppen, hogy csak szükségből elegendő. A 11.000 lépés széles arcvonalkiterjedésre 4400 löfegyver esik, melyből nappal rajonként csak 1—2 ember van a lövészárokbán, míg a többi védőőrség kb. egy 21 km mélységű övben szélesség és mélység szerint kis csoportokban széttagoltan raj- és félrajnagyságú repeszdarabok ellen biztosított állásokban húzza meg magát. Gránátmentes fedezékek eddig előállíthatók nem voltak; a sziklás talaj miatt készítésük a jövőben is lehetetlenné válik.

Az erőknek szélességben és mélységben való e felosztása nem sokat segített, miután az ellenséges tüzéség lövéseivel nemcsak a legelső állásokat, hanem 2—3 km-es övben a hátulsókat is elárasztotta, minek következtében hátul többnyire még nagyobb veszteségek álltak elő. Azonkívül folytatólagos lödözések alatt a veszteségek azért is növekszenek, mert a megrongált fedezékek teljes mértékben nem állíthatók helyre.

Az erőknek mélységben való további széthúzása, vagyis a tartalékok még hátrábbi eltolása tanácsosnak nem látszott, mert az első állás meg-
lepetésszerű elfoglalására vezethet.

Ha a kimutatott veszteségek számszerint nem is tűnnek fel nagyoknak, mégis meggondolandó, hogy az emberek folytonos véráldozathozatala a védelemben levő csapatot erkölcsileg is befolyásolja, annál is inkább, mert az állásban több mint egy hónapja fizikailag kimerült.

A csoportparancsnokság mind c mérlegelések szem előtt tartásával több nehéz üteg és nagyobb löszermennyiség kiutalását kéri. Egyidejűleg az ellenségnek tengerfelőli lövetését, aztán nagyobb gyalogsági erőinknek La Rocca 121 Δ és Monfalcone felől Stranzano irányában való előretörését javasolja, hogy a már nagyon közel felállított túlerős tüzérség visszavételét kikényszerítse.

Továbbá kéri egy tábori zászlóaljjal való megerősítését, mert az állásban levő három zászlóalj felváltására csak egy ilyen áll rendelkezésre, miáltal ezen csapatok igénybevétele túlon túl nagy; a menetzászlóaljak és a népfölkelő ezred parancs értelmében u. i. csak mint tartalék alkalmazhatók.

Délután 4^b-kor érkezik be Marcottinire a 4. b. h./V. zászlóalj még eddig be nem vonult I. százada; a redipugliai alszakaszba zászlóaljához való csatlakozására a parancsot azonnal megkapja.

Marcottinitől délre a 116 Δ közelében délután 5^h 30'-kor állásba ment újonnan kiutalt gépkocsis repülőelhárító ágyú már délután 6^h 30'-kor egy nagyon alacsonyan jövő ellenséges repülőgépet talált el, amely siklórepüléssel La Rocca túlsó oldalára szállt le.

Délután 7^h-kor a csoportparancsnokság a 18. menetezred II. zászlóaljától a redipugliai alszakasznak két századot, a selzi alszakasznak pedig három századot tartalékként azzal utalja ki éjszakára, hogy a reggeli órákban Marcottinin legyenek. Ezen ezred másik két zászlóalja délután 8^h-kor Vizintininél a Valloné-völgybe érkezik, hol az éj folyamán mint csoporttartalék felállítást vesz. Egyidejűleg a 48. és 28. menetezredek század-, zászlóalj- és ezredparancsnokai a csoportparancsnoksághoz jönnek, hogy csapataik netáni alkalmazása esetére a védőszakaszról tájékozódjanak.

A *Rivo népfölkelő ezred* 27. estéjétől már mindkét zászlóaljával a Cerni-hrib erődítési munkálatain dolgozik.

Az ellenséges tüzérségnek igen erős és folytonos tűzhatása következtében a védelmi állások, különösen a fedezékek és fejtédek rendkívül tönkrementek, melyeknek helyreállítása már napok óta lehetetlenné vált úgyannyira, hogy egyes helyeken azok betemetve állanak. Az akadályoknak éjeken át való helyreállítása csak oly módon sikerült, hogy az erre a célra nagymennyiségben készített spanyol lovasok töltötték ki a támadt réseket. Minden egyes ember a károk kijavításán fáradozott, az ellenségnek azonban soha teljesen nem szünetelő tüzérségi és gyalogsági tüze nagymértékben akadályozta azt.

A vermeglianói alszakasz előtti árterület vize mindjobban visszahúzódban van, mert a 24. reggelétől Sagrado birtokában levő olaszok módjában állott már az Isonzó további kiöntéseit meggátolni. Cadorna

26-án délután 7^h-i harctéri jelentéséből olvasható, hogy a csatorna elzárása Monfalconenál befejezést nyert. Az olaszok azonban magán az árterületen éjszakákon át már régebb idő óta dolgoznak, hogy a víz lefolyását lehetővé tegyék.

27-ről veszteségünk 10 halott és 37 sebesült volt, melyből a redipugliai alszakaszok egyedül 10 halott és 31 sebesült jutott.

Június 28.

Az ellenségnek néhány rövid tűzrajtaütése srappellel és mérsékelt puskatűzharca zavarta csupán az éjszakát. A 18. menetezred II. zászlóalja Marc ottininél idejekorán gyülekezik, úgyhogy délelőtt 8^h-ra a Valloné völgybe érkezik, mialatt ezen ezred másik két zászlóalja délelőtt 6^h-kor Rupára menetel el. Délelőtt 8^h-kor Vermeiglianóból több ellenséges század állásainkra meglepetésszerűen támad, azonban tűzünk által tetemes veszteségeket szenvedve, visszavonul.

A reggeli órákban az ellenség helyzete körülbelül a következő: .Jobbszárnyunkon az ellenség akadályainkhoz nagyon közel jutott, itt falak mögé dugva két löveget is készenlétbe helyezett, Polazzo és Redipugliában valamennyi ház védelemre berendezve és erősen megszállva van, a házakban géppuskák is vannak, melyeket embereink megfigyelése szerint olasz egészségügyi személyzet betakart hordágyakon szállított oda. A 92 ⇨ és 64 Δ hegyháti ismét erősen meg vannak szállva, Fogliano, Redipuglia, Ronchi vasúttöltései mindenütt megerősítve és ugyancsak megszállva vannak. Hasonlóan igen erős ellenséges gyalogság és géppuskás osztagok szállták meg Vermeigliano és Selzet, valamint a megerősített 61 ⇨ és La Rocca magaslatait.

Az ellenséges tüzérségi tűz ma távolról sem olyan erős, mint az előző napokban, ismételten nagyobb szünetek állnak be, sőt délelőtt 11^h-től délután 1^h-ig úgyszólván egyetlen lövés sem esik, majd délután 2^h-kor nagy heveséget ér el, de hamarosan el-elcsendesedik, végül délután 7^h-kor teljesen megszűnik. Redipuglia és Selz alszakaszok ismét 21 cm-es bombák nagy tömegét kapták. Az esti órákban csend áll be.

Saját tüzérségünk is keveset lőtt, mert a lőszerrel takarékoskodik. A reggeli órákban a 6. hegyi dandár 24 cm-es mozsárütege Selz helységet kiadósan bombázta.

Saját helyzet a csoportparancsnokság 28-án délelőtt 468/op. szám alatt kiadott parancsából tűnik ki, mely következőképpen hangzik:

«Az alárendelt erők elosztását tartalmazó eddig kiadott összes parancsok összefoglalására és kiegészítésére, továbbá a jövőben még erősítésül beérkező parancsnokok tájékoztatására elrendelem:

1. *Reclipugliai alszakasz*: Polazzotól északra levő mély vonaltól (bezárólag) Monte dei sei Busi «M» írásánál levő taligaútig bezárólag.
Parancsnok: Indra százados.

Védőrsége: 4. b. h/V. zászlóalja (5 század), 76/III. zászlóaljától 3 menetszd., 18. m/II. zászlóaljának 2 százada, 4. b. h/V. zászlóaljának 1 géppuskásosztaga, Mayershausen állandó géppuskásosztag, 4 oldalozó löveg, 3. árkász zlj. y_4 százada.

2. *Vermeglianoi alszakasz:* Előbb megjelölt taligaúttól, a Selz-től keletre levő kőbányáig.

Parancsnok: Zloch alezredes.

Védőrsége: 70/11. zászlóalja (7 század), 70. géppuskásosztag, Singer állandó géppuskásosztag, 3 oldalozó löveg, ezek között 2 kínai hegyi ágyú, 3. ut. zlj $\frac{1}{2}$ százada.

3. *Selzi alszakasz:* A kőbányától Mt. Cosich magaslatáig bezárólag. *Parancsnok:* Unger őrnagy.

Védőrsége: 8/III. zászlóalja (6 század), 18. m/III. zászlóaljának 3 százada, 8. géppuskásosztag, 6. ár. zlj % menetszázada, 3. ár. zlj, y_4 árkászszázada.

4. A 18. menetezred Redipuglia és Selz alszakaszaiba kirendelt századai — amennyiben a harchelyzet megengedi — kora reggelenként mindig Marcottinire irányítandók, honnan minden további parancs bevétele nélkül délután 8^h 30'-ig alszakaszaikhoz ismét bevonulni tartoznak.

5. *Doberdo-csoport főtartaléka:* Nappal Doberdótól északra, éjjel délnyugatra az úton.

Parancsnok: Kautecky őrnagy a 101. gyalogezred II. zászlóaljával (7 szd.).

Ezenkívül a csoport rendelkezésére fog állni a 6. hegyi dandár 42. zászlóalja is, amely a 8. zászlóalj felváltására jön tekintetbe. E zászlóalj valószínűleg már ma délután beérkező menetszázadai azonnal Unger őrnagy alszakaszába nyernek irányítást. A felváltásra jövő tábori zászlóalj beérkezése 29-ére vagy 30-ára várható. Unger őrnagy a beérkező menetszázadokat már a ma éjszaka folyamán leginkább kimerült századok felváltására használja fel. Ezáltal a viszonyoknak jobban megfelelő fokozatos felváltás érhető el. Teljesen végrehajtott felváltás után a 8. zászlóalj is Doberdo-csoport főtartalékához vonul; ellenben géppuskásosztaga továbbra is Selz-alszakasz kötelékében marad.

6. *Marcoiini-csoport főtartalék:* Marcottinél a Devetekire vivő úton a 18. menetezred 2 zászlóalja.

7. A 18. menetezred rendelkezésem alatt álló összes részei a következő nap folyamán a 48. menetezred által felváltásra kerülnek.

8. *Rivo ezredes csoportja:* 42. és 155. népfelkelő zászlóaljak és a 44/2. Landwehr ágyúsüteg Doberdótól keletre levő magaslatot és a Cerni-hribet már napok óta erősíti. Az első vonalnak az ellenség általi elfoglalása esetén csoportjával ezen magaslatokat szállja meg s azokat mindenáron tartsa. Tájékoztatólag szolgáljon, hogy délen a Dobeli vrh.,

északon Brestovac magaslata és 209 -> ugyanezen célból meg vannak szállva.

9. Védőszakaszom *tüzérségét* képezik:

- 5 darab 12 cm-es nehéz ágyú,
- 8 « 15 « nehéz tarack,
- 15 « tábori ágyú,
- 4 « kínai hegyi ágyú.

10. Mint előbbiekből látható, a legelső vonal oly erősen van meg szállva, hogy minden ellenséggel szemben dacolni képesek vagyunk. Ezen kívül hátul erős tartalékok állnak rendelkezésre, amit minden embernek a legfiatalabb közkatonáig tudni kell. Mi a reánk támadó ellenséget össze akarjuk és fogjuk is zúzni! Ha minden várakozás ellenére az ellenségnek mégis sikerülne valamely helyen betörni, úgy a közvetlen szomszédos részek azt oldalba kapva dobják vissza, vagy addig tartóztatják fel, amíg a tartalékok beérkeznek.

Egyetlen lépést sem szabad hátrálnunk!

Elvárom a rajparancsnokokig bezárólag valamennyi parancsnoktól a legnagyobb erélyt és szükség esetén a fegyveres erőszak alkalmazását is.

11. A védőszakasz helyzetéről valamennyi tiszt és tisztjelölt tájékoztatandó!»

A tüzérség erősítésére irányuló kérésekre a csoport rendelkezésére bocsáttnak: a 6. hegyi dandárhoz eddig tartozó s Pietra Rossanál álló 38/2. tábori ágyúsüteg, mely a Mt. Cosichtól délre hosszantozza a völgyet és a Doberdo tavától délre állásban lévő 2 darab 24 cm-es mozsara Mindkét üteg állásában természetesen továbbra is megmarad. Azután a 44. Landwehr-ezred 2. tábori ágyúsütege, melyből 4 löveg a Cerni-hrib-en megy állásba, míg 2 löveg repülő elhárításra alkalmaztatik. Végül egy 15 cm-es nehéz tarack ütegnak közeli beérkezése is kilátásba helyeztetik.

E kiutalás következtében a 44. L. t. e/l. tábori ágyúsüteg löveg-szakasza Pietra Rossanál lévő eddigi állásából Polazzotól nyugatra a S. Elia hegyhát hosszantozása céljából 143-as romtól keletre megy állásba. A kőbányától északkeletre állásban lévő 75. m. 9 cm-es oldalozó ütegnak a La Roccaról való betekintetősége miatt ugyancsak állást kellett változtatni.

A 42/IV. zászlóalj megerősítésére kiutalt menetszázadok estére beérkeztek és mindjárt a selzi alszakaszba vesznek irányítást.

A csoportparancsnokságnak kiutalt 5 darab mozsarat számoló 28 cm-es nehéz aknavetőosztágból következő éjszaka folyamán 3 darab a redipugliai, 2 darab a selzi alszakaszban kerül beépítésre.

A 18. menetezred éjszakára újból a csoport rendelkezésére áll. Délután 8^h-kor Marcottiniban való beérkezése után az úttól keletre mint

csoporttartalék vesz felállítását. Ezen ezred II. zászlóalja már előbb Selz* és Redipuglia alszakaszaiban volt felosztva.

Az 57. hadosztályparancsnokság rendelete szerint 29-én kora reggel — amennyiben a harcviszonyok megengedik — a 18. menetezred mindhárom zászlóalja Rupara indítandó útba, viszont pótlásul aznap délelőtt 4^h-kor Marcottinire a 48. menetezred egy zászlóalja érkezik be.

A csoportparancsnokság nagyszámú tartalékával az éj folyamán minden valószínű mozgási irányban a Karst-terepen különösen fontossággal bíró oszloputakat készített, miután a sok fal- és kötörmelék a mozgást rendkívül korlátozzák.

Délután 11^h-kor az ellenség Redipugliára támad, visszaverése után csend áll be. E napon 6 halott és 13 sebesültünk volt, ezenkívül a 27-én észlelt két eltűntet holtan találtuk fel.

Június 29.

Az éjszaka aránylag csendesesen telt el. A csapatok úgy a szétzaggatott akadályokat, mint a megrongált fedezékeket valamennyire helyreállították.

Délelőtt 3^h-kor Marcottiniba érkezett a 48. m./III. zászlóalja — parancsnok Wuich százados — és mint tartalék, előbbi helység és Devetaki közt vesz felállítását. Az előző napon kapott parancs értelmében a 18. menetezred 2 zászlóalja tehát azonnal útbaindul Rupára, míg a redipugliai és selzi alszakaszokra felosztott III. zászlóalj gyülekezését a csoportparancsnokság délelőtt 6^h-ra Vizintinibe rendeli el, honnan ezredét 10^h-kor tartozik követni.

Délelőtt 3^h 30'-kor a 42/IV. zászlóalj is beérkezik, melyet a csoportparancsnokság Doberdo északi végére küld, hogy ott kisebb csoportokban táborozzék.

Délelőtt 7^h-tól a 48. menetezred további 3 zászlóalja is a csoport rendelkezésére bocsátott; ezek a Marcottini—Devetaki út hosszában csoportonként felállításra kaptak parancsot. Az 57. hadosztályparancsnokság rendelete szerint az ezred két zászlóalja azonban június 30-án kora reggel a 16. hegyi dandárhoz Mernara indítandó útba s így a csoportparancsnokság rendelkezésére csak 2 zászlóalj — egyik a Vizintinél lévő — marad vissza.

Az olasz tüzéség tüzelése röviddel délelőtt 5^h után kezdődik meg és tart váltakozó hevességgel az egész napon át. Különösen a redipugliai alszakaszt keresi fel legnagyobb űrméretű gránátaival és bombáival, melyeket közvetlenül rá srapsortűzek követnek, sőt a 65Δ-ről lövegs a 92 ϕ ról pedig géppuskatűz is hat oda, úgyhogy ezen alszakaszt füst és tűz borítja be. A tüzelés délután 4^h és 7^h között a legnagyobb Hevességre fokozódik.

A másik 2 alszakasz kevésbé szenved, ellenben a selz — doberdói út mindkét oldala és a Selz alszakaszbeli kőbánya, valamint a Mt. Cosich erős gránát- és srapneltüzből áll.

A lödőzés a védőszakasz északi részében igen nagy károkat okozott és az akadályt több helyen tönkretette; a gyalogság tetemes veszteségeket szenvedett, a 70/11. zászlóalj géppuskásosztágát pedig egy gránát telitalálat semmisítette meg; délután 8^h-kor az ellenséges tüzéség tüze-lése megszűnt.

Az ellenséges gyalogság egész napon át állásainkhoz közelebb húzódik; a foglianói bürükön át egyesével kelnek át s a vasúti töltés mentén Polazzo felé nyernekt; Sagrado és Foglianóból Polazzo és Redipuglia területeire állandó eltolódások észlelhetők, amit tüzéségünk tüzevel zavar is. Ronchi-, Vermeigliano-és Selzben nagyon sok ellenséges gyalogság van összegyűjtve.

Tüzéségünk bár meg van erősítve, de löszere nem elegendő. A csoport löszerosztálya jelenti, hogy csak kevés készlettel rendelkezik és 4—5 napnál előbb utánpótlásra nem számíthat. Tüzéségünk egyes ellenséges ütegeket s a gyalogság gyülekező térségeit lövi.

A redipugliai alszakasz 28 cm-es aknavetői a parancsnok tapasztalatlansága miatt 28-ára következő éjszaka sem helyeztettek tüzkész állapotba s midőn egy nap múlva — 29-én éjjel — tüzelésüket megkezdték, mindjárt 2 cső hasznavehetetlenné vált. A selzi alszakasz aknavetői kifogástalanul működtek, miért is a csoportparancsnokság ezeknek átszállítását a redipugliai alszakaszba július 1-re következő éjszakára rendeli el.

Az újonnan beépített s az ott épen maradt aknavető — összesen 3 — később ismételten igen jó hatást ért el.

A június 30-ára következő éjszaka nagyobb gyalogsági támadás megindulása volt várható, miért is a 42/IV. zászlóalj a selzi és a 48. m./III. zászlóalj a redipugliai alszakaszba nyer beosztást. Utóbbi zászlóalj 5½ századából délután 9^h-kor beérkező 2½ század Indra századosnak közvetlenül alárendeltetik, míg a zászlóaljparancsnoknak — Wuich századosnak — parancsnoksága alatt maradó többi 3 század az alszakasz jobbszárnya mögött csoporttartalék azzal az utasítással, hogy ellenséges betörés esetén, mely akár saját jobbszárnyunkon, vagy a 93. hadosztály balszárnyán következik be, minden további parancs bevárása nélkül ellentámadásba menjen s az ellenséget visszaverje; majd június 30-án napfölkeltével — amennyiben a harc helyzet megengedi — az egész 48. m./III. zászlóalj Marcottinire menjen vissza.

A csoporttartalékul Doberdo délnyugati kijáratánál felállított 101/III. zászlóalj éjszakára Vermeigliano alszakasz tartaléka gyanánt a 88-cJ)--nál lévő útra vonatott elő.

Mint csoporttartalék a 48. menetesred három zászlóalj Marcottini-nál áll. A Rivo népfőkelőezred, mint eddig is, a Cerni-hriben dolgozik.

Délután 10^h0'-kor több olasz zászlóalj a redipugliai alszakasz jobb-szárnyát támadja meg, azonban a legközelebbi távolságig előrejutott ellenséget az oldalozó lövegek közreműködése mellett rövid, de erőteljes tüzünk visszaveri.

E napon a Vallone-völgy helységei kiürítettnek s a polgári lakosság eltávolíttatik.

Június 30.

Az állás egész éjen át megszakítás nélkül az ellenséges tüzéség srappelltüzében állott, amelyből Doberdo helysége s a közlekedési utak se maradtak ki.

Saját tüzéségi csoportosításunkban az éjszaka folyamán változások állottak be, melyek a csoport június 30-án délelőtti helyzetét feltűntető 1. sz. vázlatból vehetők ki.

Helyzet és harctagozódás 1915 június 30-án délelőtt.

I. Redipuglia alszakasz: Indra százados 76/III. 3 menetszázad 4. b. h.V. (5 század és 2 gp.), 1 állandó gp.-osztag, 4 oldalozólöveg, 3.¼ árkász század.

Összesen: 8 század, 4 géppuska, 4 oldalozó löveg, ¼ műszaki század.

II. Vermegliano alszakasz: Zloch alezredes 70/11. 7 század és 2 gp., 101/11.7 század és 2 gp., 1 állandó gp. osztag, 1 oldalozólöveg, 2 kínai hegyi ágyú 3.½ árkász-század.

Összesen: 14 század, 6 géppuska, 3 oldalozólöveg, % műszaki század.

III. Selz alszakasz: Unger őrnagy 8/III. (6 század és 2 gp.) 42/IV. (6 század és 2 gp.) 6.¼ árkászmenetszázad, 3¼ árkászszázad.

Összesen: 12 század, 4 géppuska, 1 műszaki század.

IV. Csoporttartalék Marcottininél: 48 m./III. IV. zlj (10 század).

Valloné-völgyben: Rivo ezredes népfőkelőezrede (5 század és 4 gp.)

Összesen: 15 század, 4 géppuska.

Csoporttüzéség: 7/7., 38/1., 38/2., 44 L/1., 44 L/2., tábori ágyúsütegek,

1/3. kínai hegyi ágyúsüteg,

6/14, 6/15—12-es nehéz ágyúsüteg,

8/30, 2/4—15 cm-es nehéz tarack üteg,

1/2—24 cm-es mozsárüteg.

(A vázlaton minden berajzolt löveg egy lövegszakasszal egyenértékű.)

Összesen: 49 század, 18 géppuska, 34 lovas, 31 ágyú, 5 nehéz ágyú, 8 nehéz tarack, 2 mozsár, 1 % műszaki század.

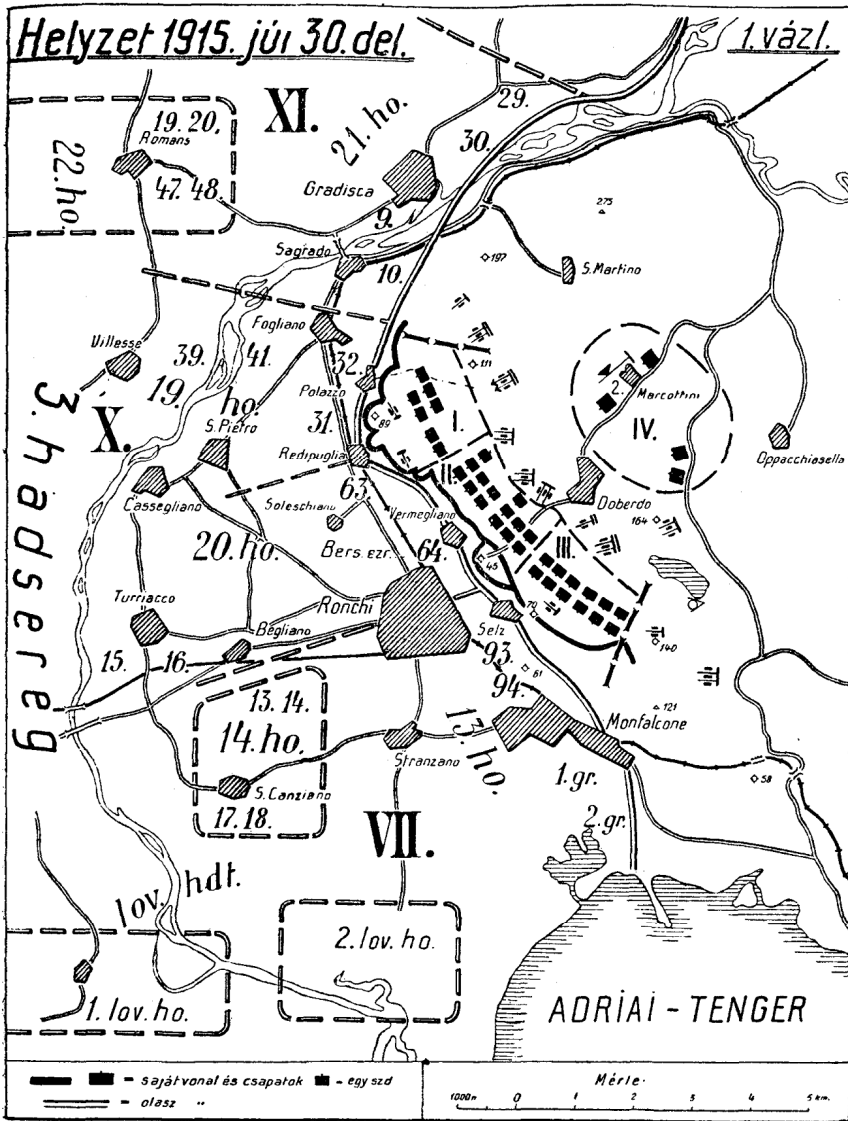
Ütközet állomány: 8200 puská, 18 géppuska, 34 lovas, 46 löveg, 10 fényszóró, 8 könnyű, 3 nehéz aknavető, 2 lángszóró.

Ellenséges helyzet:

A délnyugati hadszíntér parancsnoksága által kiadott «Az olasz hadsereg valószínű hadrendje» a következőből állott: 3. olasz hadsereg (parancsnok Aosta herceg), beosztva: a VII., X. és XI. hadtestek Turini gróf lovas hadteste, 1 bersaglieri ezred, végül 8 bersaglieri kerékpáros zászlóalj.

VII. hdt.: 13. ho. Sardegná dd. (1. 2. gy. e.)

Messina dd. (93. 94. gy. e.)

	14. ho. Pincolo	dd. (13. 14. gy. e.)
	Aqui	dd. (17. 18. gy. e.)
X. hdt.:	19. ho. Siena	dd. (31. 32. gy. e.)
	Bologna	dd. (39. 40. gy. e.)
	20. ho. Savona	dd. (15. 16. gy. e.)
	Cagliari	dd. (63. 64. gy. e.)
XI. hdt.:	21. ho. Regina	dd. (9. 10. gy. e.)
	Pisa	dd. (29. 30. gy. e.)
	22. ho. Brescia	dd. (19. 20. gy. e.)
	Ferrara	dd. (47. 48. gy. e.)
Lovas hdt.:	1. 1. ho. : 1. dd. (13. 20.)	2. dd. (4. 5.)
	2. 1. ho. : 3. dd. (7. 10.)	4. dd. (6. 25.)

Áttekinthetőség okából úgy a hadosztálytüzérség, mint a hadtestnek közvetlenül alárendelt csapatok kihagyttak. A felsorolt egységek jelenléte megbízhatóan megállapított.

Június elején a fensikkal szemben csak a VII. és XI. hadtestek állottak, június 10-én a Cagliari dandár, június 20-án a Bologna-dandár is megjelent arcvonalunk előtt s így a X. hadtest a VII. és XI. hadtestek között vett felállítást.

Délelőtt 4^h-tól a védőszakasz egész terjedelmében igen élénk gránát- és srappelltüzben áll, amely egyre erősebbé válik, végre a déli órákban oly hevességre fokozódik, mint eddig egy napon se.

Az állásokra valóságos gránátéső zúdul, mely azokat szakadatlanul tűz és füstbe burkolja. Ami az árkokból és fedezékekből még ép volt, összeomlott, az akadályok több helyen valósággal el vannak söpörve, az arcvonal előtt fekvő legtöbb akna pedig felrobbant.

Tüzérségünk úgyszólván alig mozdulhatott, miután megfigyelőhelyei annyira tűz alatt voltak, hogy a megfigyelés lehetetlenné vált, amellet a legtöbb telefonvezeték tönkrement s így összeköttetése mindenfelé hiányzott. Ezenkívül nagy lőszerhiánnyal is küzdött. Néhány üteget ugyan lőtt, azonban az ellenséges tüzérség letartásáról vagy tüzének korlátozásáról szó sem lehetett.

Mindjárt e helyen azonban felemlítem, hogy derék tüzérségünk, ha a számra nézve sokkal hatalmasabb tüzérelenfelével szemben mostoha viszonyainál fogva nem is bírt zöldágra vergődni, a támadó ellenséges gyalogság tüzzel való leküzdésében annál kimagaslóbb módon vette ki részét. Ha az olasz ütegek csak megközelítőleg olyan hatást értek volna el az élő célok lövésénél, mint tüzérségünk, úgy védőrségünknek biztosan egy embere se maradt volna életben. Az olaszok lövedékeik tömegével, míg a mieink mindig idejében alkalmazott és nagyon pontos tüzükkel érték el hatást.

Az ellenséges gyalogság e gyilkos tüzelés védelme alatt állásainkhoz egészen közel jutott.

A selzi alszakaszban az ellenség támadásához való előkészületei már az éj folyamán azáltal váltak észrevehetőkké, hogy olasz árkászok megkísérelték akadályainkat több ízben széjjelrombolni, de tüzünk mindannyiszor elűzte onnan őket. Délelőtt 4^h30'-kor Selz helységből meglepetésszerűleg egy olasz zászlóalj tört elő, a támadást azonban idejekorán felismerve, erőteljes tüzelésünkkel visszautasítjuk. Az ellenség támadásait még délelőtt 8^h és 10^h-kor ismétli meg, de mindig sikertelenül.

A vermeglianói alszakasz parancsnoka délelőtt 5^h-kor kéri, hogy erősebb ellenséges erők várható támadására való tekintettel a 101/11. zászlóalj, amely előző napi intézkedés szerint Doberdóhoz nappali állásba volna küldendő, továbbra is nála hagyassék. E kérésnek a csoportparancsnokság eleget is tesz azzal a kikötéssel, hogy a helyzet enyhültével a zászlóalj rendeltetési helyére útbainditandó.

Délelőtt 9^h-kor tényleg megindul az ellenség erőteljes támadása a selzi út mindkét oldalán; Singer főhadnagy, az állandó géppuskásosztag parancsnoka délelőtt 10^h-kor jelenti is, hogy arcvonalunk Vermeiglianonál át lett törve, gyalogságunk onnan visszavonulóban van. Az azonnal megindított tudakozódásokra azonban megállapítást nyert, hogy az úttól északra álló 70/11. zászlóaljának 10. menetszázada az ellenséges tüzérség legnagyobb űrméretű lövegeinek elviselhetetlen tüze elől kitérve, mert majd minden lövés az árkot találta, azt tényleg el is hagyta — tehát az első vonalból visszavonult — de ahhoz közel ismét megállt s elsáncolta magát.

A redipugliai alszakasz parancsnoka, Indra százados délelőtt 9^h30'-kor jelenti, hogy jobbszárnyán s a középben majdnem minden fedezék elpusztult s azok sok embert betemettek. Úgy a jobbszárnyán, mint a csatlakozó 76/III. zászlóaljnál is egyes embereket visszafutni lát, míg közvetlen előtte állásainkhoz igen közel nagy ellenséges erők jelenlétéről tud. Erre tüzérségünk azt a parancsot kapja, hogy a redipugliai alszakasz előtt az ellenséges gyülekező helyeket lőjje.

Bár valamennyi alszakaszból az ellenség támadását jelzik, a csoportparancsnokságnak az a benyomása, hogy a fő lökés mégis csak a redipugliai alszakasz ellen fog irányulni. Ennélfogva a 48. menetesred III. zászlóalját, amely szürkületkor a jobbszárnyról Marcottinire tért vissza, arra utasítja, hogy délelőtt 10^h30'-kor 2¹/₂ századát, miután a legénység ebédjét megkapta, a redipugliai alszakaszunk újból rendelkezésére bocsássa. A hadosztályparancsnokságnál egyidejűleg a 48. menetesred Mernára irányítandó 2 zászlóaljának további visszatartására kér engedélyt, amit meg is kap, úgyhogy mindkét zászlóalj felriasztás útján Marcottinira — az út erős tűzben léte miatt csoportonként — útbaindítható volt. Ezek utolsó lépcsője Marcottinira délután 2^h-ra érkezett be, hol a 48. m/IV. zászlóalja is állott.

Az ellenség egyenlő hevességgel szakadatlanul tovább tüzel, tűzősszpontosítása főként Polazzo és Redipugliától keletre eső arcvonalunk azután, a selzi út állásai, végül Cosich-hegy ellen irányul. Valamennyi alszakasz jelenti, hogy az árkok és akadályok legnagyobb része tönkrement, embereik be vannak temetve.

Délután 1^h-kor Indra százados jelenti, hogy erős támadásnak kitett jobbszárnyán az utolsó tartalékot is be kellett vetnie, a rendelkezésére bocsájtott 2¹/₂ század pedig még nem érkezett meg. A csoportparancsnokság e jelentésre a 48. m./III. zászlóalj másik három századát is, Wuich századosnak adott abbeli paranccsal, indítja útba, hogy a 111-φ-οη, mint csoporttartalék vegyen felállítást s minden további parancs bevárása nélkül a betört ellenséget ellentámadással űzze ki, s hogy az odamenet alatt felállítandó küldöncvonalon gyakori helyzetjelentéseket küldjön.

Délután 1^h-kor a telefonösszeköttetés az erős tűzhatás következtében sokhelyt megszakadt, a még megfelelő vonalakat viszont a déli órákban keletkezett vihar, zuhogó eső és szakadatlan villámlás miatt ki kellett kapcsolni. Az eső oly erősen ömlött, hogy minden kilátás lehetetlenné vált. A dandárparancsnoksági épület padlásablakaiból jó időben úgyszólván az állások legnagyobb része látható volt, most e zivatarban alig 100^x-ig lehetett csak látni. Minden összeköttetést járőrökkel kellett helyreállítani.

Délután 2^h-kor az egész arcvonal felől, de különösen annak északi részéből folytonos, egyre erősödő harci láрма hallatszik, sehonnan sem jön azonban jelentés s a villámlások és mennydörgésektől kísért szakadó esőben misem látható.

Délután 2^h után a 48. menetezred éle érkezik be Marcottinibe s a csoportparancsnokság a bizonytalan helyzetre való tekintettel 48. m./IV. zászlóalj (Jakubicka főhadnagy 5 századdal) azzal küldi a jobbszárnyra, hogy Ruinetől délkeletre a III-φ-ra vegyen irányt s ott lépjen Wuich százados parancsnoksága alá. Nevezettnek egyúttal megismételteti azt az utasítását, hogy az igen heves tűzérzési tűzben amúgy is erősen megszállott I. vonalbeli árkokat semmiesetre se sűrítse, csak az ellenség betörése esetén lépjen közbe, de akkor minden erejével erélyes ellen-támadást intézzen.

Délután 2^h20'-kor a redipugliai alszakasz mögött álló 6/14. sz. 12 cm-es nehéz ágyúsüteg tisztjei és legénysége Marcottinire vonulnak vissza. A parancsnok jelenti, hogy e visszavonulásra állítólag parancsot kapott — kitől eredt, nem bírta megállapítani — mert az egész jobbszárnyról a gyalogság visszavonulóban van s így ott a helyzetet "tart-hatatlanak látta.

A harci zajból ítélve a csoportparancsnokság nem látja beigazolt-alak, hogy az ellenséges gyalogság már a nehéz ágyúsüteg magasságában volna s ezért a visszajött tisztek magatartása fölött rosszalását kifejezve elrendeli, miszerint az üteg egész személyzete a lövegállásba térjen vissza s addig tartson ki, míg a saját gyalogság az ágyúkhöz nem érkezik, amikor a csövek hasznavehetlenné tétele után csak a gyalogsággal együtt vonulhat vissza.

Délután 3^h-kor Indra százados jelenti, hogy erős ellenséges gyalogsági támadást vert vissza.

Délután 4^h-kor Zloch alezredes kerékpáros útján írásbelileg jelenti:

«37 órai heves, csak rövid szünetek által megszakított ellenséges tűzérzési tűz a fedezékeket és az akadályokat szétrombolta. Saját tűzérzésnek elégtelen támogatása miatt nem áll módomban az állást tovább tartani. Az ellenséges tűzérzési és gyalogsági tűz okozta súlyos veszteségek következtében a 101/11. zászlóalj 2 századát is be kellett vetnem. Utolsó

jelentés szerint ellenség a 8. zászlóalj jobbszárnyán betört. A második vonalat még birtokomban tartom és a Mt. dei sei Busi szakaszt!»

A helyzet nagyon válságosnak látszott. A jobbszárnyon ismét igen erős harci láрма volt hallható, az ottani eseményekről nem lehet azonban tiszta képet alkotni: az a benyomásom, hogy ott kisebbségek hátrahagyott maradványai mehetett végbe. Ehhez járult, hogy a közép is, a védőszakasz legérzékenyebb részén Selz —Doberdo út mindkét oldalán megingott; csak a selzi alszakasz tartja még biztosan állását. Castello-Nuovonálsem ismeretes a helyzet, minekutána a 93. hadosztály összeköttetés hiányában felvilágosítást nem adhatott.

Egyre világosabbá válik, hogy csak az összes erők latbavetésével kíméletlenül véghezvitt erélyes ellentámadás mentheti meg csak a helyzetet!

Zloch alezredes tehát parancsot kap, hogy az első állást feltétel nélkül tartsa, illetőleg a 101/11. zászlóalj egész bevetésével visszafoglalja s azt utolsó emberéig védelmezze. Selz alszakasznak egyidejűleg elrendeli a csoport, hogy az út mindkét oldalán előnyomuló ellenséget minden rendelkezésére álló erővel oldalában támadja meg. A 111. zászlóaljnál; álló csoporttartalék parancsnokát, Wuich századost pedig utasítja, hogy csapatának egy részével Mt. dei sei Busi keleti lejtjén előnyomulva — körülbelül a Busi szó «B» betűjén át — az útnál betört ellenséget bal-szárnyán támadja meg. Zloch alezredes természetesen mindkét utchbi parancsról értesítést nyer.

Egyidejűleg a 48. m./I. zászlóalj az időközben fccéikezett ezredparancsnok — Sieba százados — vezetésével előrendeltetik azzal, hogy nevezett az előbb említett zászlóalj, valamint a jobbszárny mögött be nem vetett ezredrészei, végül "Wuich százados csoportja felett is átveszi a parancsnokságot s a helyszínen nyert tájékozódás alapján a betört ellenséget akár Redipuglia vagy Vermeiglianonál erélyesen megtámadja s azt a fensíkről ledobja.

Ezekután a csoportparancsnokság rendelkezésére Marcottinél csak a 48. m./II. zászlóalja marad, mely körülményt a csoport előljáró 57. hadosztály parancsnokságának is jelenti,

Ugyanis a Rivo népfőkelőezred még délelőtt 11^h-kor feliasztva,, a Cerni-hriben oly módon kapott fedett felállításra parancsot, hogy az ellenségnek Doberdo elleni esetleges előnyemulására a megerődített Aonalat gyorsan szállja meg s azt a legmakacsabbul védelmezze. Csekély létszámánál fogva — összesen 680 puskát számolt — az ezred ellentámadás végrehajtására nem jöhetett tekintetbe, csak mint utolsó tartalék végső esetben

Térjünk azonban most az egyes alszakaszokban valóban lefolyt eseményeknek vázolására.

A redipugliai alszakaszban az elviselhetlenségig fokozódott mozsártűz délre a legelső századok egyes részeinek visszafutását eredményezi. Az alszakaszparancsnok tartalékának egy részével a visszavonulókat felveszi s az egészet az állásba újból visszavezeti, minthogy az ellenséges gyalogság támadása közvetlenül küszöbön áll. Tényleg ez nemsokára rá be is következik s az Indra-csoport jobbszárny százada oldalozó géppuskatűz miatt nem tudja tartani magát és délután 12^h 30'-kor visszavonul, mire a nyomába beözönlött ellenséges gyalogság a csatlakozó századot is kiszorítja állásából. Indra százados a visszavonulók felvétele céljából megmaradt tartalékát is bevetette, de közben a balszárnyon, Redipugliától közvetlenül keletre is betört az ellenség. E válságos helyzetben délután 1^h30'-kor érkezik be a 48. menet ezred 2½ menetszázada s az élszázad azonnali bevetése után az egész vonal újból előre nyomul. Erre az ellenség főként a 89 -> -ra irányított igen erős tűzérési és géppuskatűzzel válaszol, úgyhogy az egészen füst és tűzben áll. A menetszázad csupa fiatal, harcban még sohasem volt legénysége ezt a pokoli tüzet nem bírta kitartani s így rendetlenül vissza-özönlött, magával rántva a másik 1½ menetszázadot is. Ez lehetett az a hátramozgás, amely a 12 cm.-es nehéz ágyúsüteg személyzetét is viasztódortá. Indra százados ekkor nagyon erélyesen közbelépve, a visszafutók közül négy embert a helyszínén agyonlövetett, ilymódon fegyelmet és rendet teremtett s a csapatot újból előrevitte. Súlyos harc után, miközben a 48. m./IV. zászlóalj három százada is ellentámadást intézett, végre sikerült az állást újból elfoglalni és délután 6^h-kor az ellenséget onnan teljesen kiverni. Indra százados is megsebesült s az alszakasz parancsnokságot Puteani százados vette át.

Ezalatt a szomszédos 76/III. zászlóalj is véres harcok árán veri vissza az ellene irányuló erős támadást, mely közben közte s az Indra-csoport közt nagy hézag is keletkezik, mit Wuich százados csoportjának egy százada tölt ki.

Vermegliano alszakaszban Zloch alezredesnek a 101/11. zászlóalj teljes bevetése s a Selz alszakaszbeli 42/IV. zászlóalj részeinek oldalozó beavatkozása által sikerült az ellenséget súlyos veszteségek okozása mellett kiverni s a régi állásokat újból elfoglalni. A bekerített ellenség nagy része eközben lemészároltatott, a 13. olasz gyalogezred 1 tisztje és 18 embere pedig foglyul esett. Bemondásuk szerint Selzben ezredüknek mozsaraink tűzhatása következtében igen nagy veszteségei voltak.

Eközben Sieba százados a 48. menet ezred I. zászlóalját Mt. dei sei Busitól keletre ellentámadásra csoportosította. Délután 6^h-kor jelenti, hogy e zászlóalj Busi «B» betűjén át Vermeglianora van előnyomulóban, míg Wuich százados — kivel összeköttetésben áll — csoportjával jobbszárnya biztosítására 111 ->-nál maradt vissza. Mielőtt a 48. menet

ezred I. zászlóalj még beavatkozhatott volna, Vermeigliano alszakaszban a helyzet újból helyreállott s így a zászlóalj délután 9^h-kor a 111 \rightarrow -ra ismét visszatért.

Sieba százados a 111 \rightarrow -on a 48. menetzred 9 századát egyesíti, miután a Jakubicka zászlóalj három százada még beérkezte előtt a csoporttartalék kötelékéből parancs folytán kilépett, hogy a Redipuglia alszakaszt ellentámadása végrehajtásában támogassa.

Selz alszakaszban az erős lövöldözés miatt a jobbszárny délben valamennyire szintén visszavonult. A Cosich-hegy állásaira délután 1^h-kor több ellenséges zászlóalj támad, azonban kénytelen véres fővel visszavonulni. Erősítéseket magához véve az ellenség, délután 2^h-kor újból támad. Ez is olyannyira kudarcba fulladt, hogy a sebesültek és halottak száza hevernek a drótkadályok előtt, az ellenség összecsúszása csak az utóbbi támadásnál — becslés szerint — több mint 1000 emberre rúgott.

A Cosich-hegy birtokáért folytatott e véres harcok alatt az ellenséges tüzérség nehéz gránátjaival a selzi kőbánya magaslatot rendkívül hevesen lövi. A még kevés, életben maradt kénytelen délután 3^h-kor az első vonalat kiüríteni. Erre az ellenség tüzét áthelyezve, a kőbánya, valamint 70 \rightarrow ellentámadásra indul s az állásokat birtokába is veszi, azonban a 8/III. zászlóalj bravúros ellentámadása e könnyű sikerétől csakhamar megfosztja.

Alkonyat beálltával állásainkat mindenütt visszafoglaltuk és sikerült ily módon az ellenség túlerejű támadásait, igen súlyos veszteségeket okozva, az egész arcvonalon visszaverni.

Az alszakaszokban a viszonyok mindennek dacára nem valami megnyugtatóak voltak; a kötelékek teljesen összekeveredtek, a fiatal t. menetalakulatokat pedig a harc eddig ismeretlen fáradalmi és borzalmi úgy kimerítette és megrázkódtatta, hogy ezek következő napi ellentállóképességére számítani egyáltalában nem lehetett. A csoportparancsnokság ezért elhatározza, hogy az éj folyamán valamennyi alszakaszban eddig az első vonalban állott zászlóaljat pihentebb csapattal váltja fel s egyidejűleg a kötelékeket is rendezi. Ez okból az alábbi parancsot adja ki:

«1. Selz alszakaszban (Unger őrnagy) az eddig legelső vonalban állott 8/III. zászlóaljat 42/IV. zászlóalj váltja fel; mindkét zászlóalj azonban továbbra is az alszakasz védőrségét képezi.

2. Vermeiglianói alszakaszban 70/11. zászlóalj a 101/11. zászlóaljjal váltandó fel. A parancsnokságot Kautecky őrnagy veszi át s védőszakaszát 101/11., 48. m./II. zászlóaljjal, továbbá 70/11. zászlóalj és Rivo népfőlközezred egy-egy géppuskás osztagával, végül egy állandó géppuskásosztaggal tartja.

3. Redipuglia alszakasz parancsnokságát Sieba százados veszi át. Védőrségét képezik: a 48. menetzred három zászlóalja, 4. b. h./V. zászlóalja és Rivo népiölkelőezred egy-egy géppuskás osztaga, végül egy állandó géppuskásosztag. 4. b. h./V. zászlóalja és 76/III. zászlóalj három menetszázada felváltandók.

A felváltott csapatok július 1-én kora reggel Doberdo északkeleti végénél összegyűjtve Zloch alezredes parancsnoksága alatt csoporttartalékot képeznek. Ehhez tartozik július 1-ére következő éjjel Marcottininél Bily prnagy parancsnoksága alatt beérkező s a csoportnak rendelkezésére bocsájtott 18. menetzred két zászlóalja is.

Június 30-iki veszteségek állottak: 123 halott, 514 sebesült és 104 eltűntből. Ha kétségtelenül áll is az, hogy egy része az eltűnteknek meg nem állapított halottak, azért mégsem lehet szem elől téveszteni, miszerint a harcban először állott menetalakulatoknál — a nehéz viszonyok közepette — helyét sok ember nem állotta meg.

Az összes csapatok példátlanul derekasan és vitézül harcoltak s június 30-ika a Doberdo fennsík védelmének történetében mindig egyik legnagyobb és legdicsebb napot fogja jelenteni, amikor rendkívül nehéz viszonyok között öt heti kimerítő állásharc után az ellenséges tüzéség eddig nem ismert öldöklő tüzelése ellenére körülbelül két hadosztály támadását visszavertük s a fensíket birtokunkban tartottuk meg.

A csoporttüzéség az ellenség valamennyi gyalogsági támadásainak visszaverésében kiválóan közreműködött.

Foglyok bemondása szerint, Monfalcone-ban az 1. és 2. gránátoszred, tőle északra a 93. és 94. gyalogezred, végül Ronchi Vermeiglianóban a 13. és 14. gyalogezred.

Következő nap folyamán alábbi elismerő táviratok érkeztek be:

«Valamennyi parancsnoknak és csapatnak a történelemben eddig páratlanul álló bombázásban tanúsított csodálatraméltó állóképességéért, majd az ellenséges gyalogsági támadásoknak pozdorjává töréséért legmelegebb köszönetem és különös elismerésemet fejezem ki. Boroc-vic gyalogsági tábornok.»

«Az 5. hadsereg derék csapatainak, melyek több napi igen erős tüzéségi tűzhatásnak kitéve a tenger és Wippach közti állásaikban vitézül kitartottak, majd tegnap fölényes ellenséges erők ismételt támadását fényesen visszautasították, vitéz magatartásukért köszönetemet és legteljesebb elismerésemet fejezem ki. A csapatoknak kihirdetendő. Jenő főherceg vezérezredes.»

«Az utolsó napok fényes sikereihez vitéz hadtestének szerencsekívánataimat fejezem ki és köszönetet mondok a derék csapatoknak, melyek napokon át tartó legnehezebb lövegtűzben kitartottak, majd

pedig minden ellenséges támadást visszavertek. Szilárd bizalommal délnyugat védelme iránt Frigyes főherceg tábornagy.» (Goisinger Henrik altábornagyhoz intézett távirat.)

Július 1.

Az éj folyamán két ütegünk állást változtatott, miután telitalálattal egy-egy lövegük tönkrement és pedig a 6/14. 12 cm-es ágyú-üteg Marcottinitől északra 110 φ -nál; a 2/4. 15 cm-es nehéz tarack-üteg előbbi állásától délre körülbelül 1000 lépésre ment állásba.

Az éjszaka viszonylag csendesen múlt el, az ellenséges tüzérség csak néhány lövést tett, ellenben szakadatlan gyalogsági puskatüz volt.

A fedezékek nagyon tönkrementek s az éjszaka csak kis részük volt kijavítható.

A június 30-iki harcok után az ellenség általában előbbi vonalaiba húzódott vissza, csak a Mt. dei sei Busi lábánál fészkelte be magát, hová eddig az áradás miatt nem juthatott, ami most legnagyobb részét megszűnt.

Selz és Vermeigliano alszakaszaiban a 8/III. és 70/11. zászlóalj-
nak elrendelt felváltása s utóbbinak Doberdo északi kijáratára való gyülekezése reggelre befejezést nyert. Ugyancsak kora reggel az elől-
járó hadosztályparancsnokság parancsára a Wippach-völgybe indult vissza a 18. menetezred egy zászlóalja.

A redipugliai alszakaszban ezzel szemben a felváltás a kiadott rendelkezések szerint nem volt végrehajtható, mivel Sieba százados a felváltásra vonatkozó intézkedést — mert az éj folyamán a parancs-
őrtiszt nem találta meg — csak délelőtt 5^h-kor kapta meg. Viszont Puteani századost — felváltandó parancsnok — annak idejekorán birtokába jutott, s mikor látta, hogy a leendő felváltót hiába várja, elhatározta alszakaszának legjobban kimerült századait a tartalékban voltakkal kicserélni, így a 4. b. h./V. zászlóalj és a 76/III. menetzászlóalj századai tartalékba kerülnek a 48. menetezred századai helyett úgy, hogy vég-
eredményben csak két század marad felváltatlanul.

A csoportparancsnokság reggelre tudomást szerez, hogy Sieba százados nem kapta meg a felváltó parancsot, elrendeli tehát, hogy veszteségek elkerülése végett nappal minden további felváltás abba-
maradjon és csak július 2-ára következő éjszaka hajtassék végre.

Időközben Sieba százados Puteanival már érintkezésbe lépett s előbbi délben az alszakaszparancsnokságot átvehette, míg Puteani százados a felváltott századokkal Doberdóra indulhatott el. Menet-
közben délután 2^h30'-kor Polazzo irányából erős harci lármát hall, majd mikor onnan visszafutókat is lát, ezek felvétele és esetleges áttö-
rés meggátolása végett Puteani százados csapatát Mt. dei sei Busi «u» betűjénél ellentámadás végrehajtására készenlétbe helyezi.

Doberdo északkeleti végénél ilyformán Zloch alezredes parancsnoksága alatt mint csoporttartalék csupán a 70/11. zászlóalj és a 76/III. zászlóalj két menetszázada állott, mely utóbbiakat Puteani százados már nem fordított vissza.

Az ellenséges tüzérség délelőtt 6^h-tól igen élénken lövi Redipuglia területét, a Selz—doberdói út mindkét oldalát, továbbá a kőbánya és 70 -φ-menti állásokat. Délelőtt 10^h-kor a tűz legnagyobb hevességre fokozódik. Ez időben négy ellenséges hadihajó Panzano öbölből is lövi a kőbánya-magaslatot. Délfelé a tüzelés átmenetileg alábbhagy, délután 1^h felé az ismét legerőteljesebbé válik.

A szomszédszakaszban délelőtt 11^h-kor a 76/III. zászlóalj állásai ellen gyalogsági támadás indul meg, de visszavetik s ott aztán csend áll be.

Délután 2^h 30'-kor több ellenséges zászlóalj Polazzo és 89 -φ-beli állásainkat támadja meg, melyeket könnyű szerrel birtokába is vesz, minekutána a megsemmisítő tüzérségi tűz előzetesen azok elhagyására kényszerítette védőrségünket. Sieba százados 1½ zászlóaljnyi teljes tartalékát bevetve, ellentámadást intéz, ami délután 5^h-ra az ellenség kiverésére s így az állások visszafoglalására vezet. E kudarc után az ellenség állásainkat nehéz gránátok és srapnelek egész tömegével árasztja el, majd 6^h 45'-kor még erősebb támadást indít, azonban azt is visszaverjük.

A redipugliai harcok arra indítják a csoportparancsnokságot, hogy még délután 4^h-kor «Zloch alezredest Redipuglia alszakasz parancsnokságával megbízva, zászlóaljának három századával oda útbaindítsa. Egyidejűleg a 4. b. h./V. zászlóaljat is alája rendeli, melynek meghagyja, hogy ott, ahol pillanatnyilag van, állva maradjon.

A csoportparancsnokság a szomszédos 93. hadosztályparancsnoksággal délután 4^h 30'-kor aziránt lép érintkezésbe, hogy tartalékának egy részével a Polazzonál benyomult ellenség kiverésénél oldalozólag közreműködjék, azonban délután 5^h-kor már értesíti, miszerint a beavatkozás többé nem szükséges. Ugyanis az előresiető Zloch alezredes délután 5^h 10'-kor az alszakaszparancsnokságot átvette és mire csapatai is beérkeztek, az ellenség támadása már visszavertett úgy, hogy a 4. b. h./V. zászlóaljat 111 -φ- -ra rendeli és ezt, mint a 70/11. zászlóaljat is, ott tartalékul fedetten elhelyezi.

Az erről szóló jelentés beérkezte után a csoportparancsnokság az ellenségtől megtisztított redipugliai alszakasz kötelékeinek rendezését tartja sürgős fontosságúnak s ezért elrendeli: .

«í. Sieba százados — ki alá a jobbszárnyon elhelyezett 48. menet-zászlóalj három zászlóalja tartozik — az alszakaszban még ottlevő idegen századokat az éj folyamán felváltja; kötelékeit rendezi sa redipugliai alszakaszparancsnokságot átveszi.

2. Zloch alezredes a 111 ⇨ közvetlen közelében a 70/11. zászlóalj nála levő részeivel, 4. b. h./V. zászlóaljjal, továbbá a felváltásra kerülő 70/III. zászlóalj menetszázadaival csoporttartalékot képez.

3. Mindaddig e csoportosítás az 1. és 2. pontok szerint teljesen befejezést nem nyer, Zloch alezredes úgy az alszakasz, mint a csoporttartalék parancsnokaként szerepel.

Végül újból felhívom következőkre a figyelmet: nappal rajonként csak 1 —2 ember tartózkodjék az első vonalban, a tönkrement akadályok éj folyamán feltétlenül s az árkok annyira helyreállítandók, hogy figyelő őrk és egyes rajok fedett elhelyezést találhassanak. A Crni-hrib erődítési vonala északra meghosszabbíttatik és pedig oly módon, hogy a kápolnánál keresztezi a műutat és onnan északi irányba halad.

Délre a 18. menetezred két zászlóalja Marcottinira érkezett be, délután 7^h-kor pedig értesítés jött, hogy az 58. menetezred még egy zászlóalja-fog rendelkezésre bocsájtani, mely Marcottinire már útban van. Az 57. hadosztályparancsnokság egyidejűleg tudatja, hogy a 6. hegyidandár 38/III. zászlóalja a doberdói-tó déli végénél áll, melyet a csoport indokolt esetben szintén alkalmazhat. E zászlóaljnak a csoportparancsnokság tehát elrendeli, hogy egyelőre felállítási helyén maradjon, Marcottinira azonnal összekötetést létesítsen.

Eddig a 18., 48. és 58. menetezredek részei voltak a csoportparancsnokság rendelkezésére bocsájtva, szükséges tehát a csapatokról egyet-mást megemlíteni. E menetezredek mindegyike az azonos számú gyaloghadosztály valamennyi menetszázadát foglalta magában. Ezek a hadosztályok hegyidandárokból állottak, minden hegyidandár különböző ezredek zászlóaljaiból állított össze. Ennélfogva mindegyik menetezred menetszázadaiban két országrész 10, sőt ennél több ezrede is képviselve volt, minden ezredben a monarchia csaknem valamennyi nyelvét beszélték.

A 48. menetezrednek húsz százada volt, tisztjei csak olyanok, kik a menetszázadokkal együtt jöttek. Az öt századból egyesített zászlóalj parancsnoka a legidősebb tiszt, rendszerint egy főhadnagy volt, ezredparancsnok e négy zászlóalj legidősebbje, a 48. menetezrednél egy százados. Zászlóalj- és ezredtörzsek nem voltak, az ezred az embernél levő felszerelésen kívül nem bírt semmiféle élelmezési, egészségügyi és vonatfelszereléssel.

Ezekből az állapotokból kifolyólag e csapat alkalmazásánál nagy nehézségek támadtak. Az átmenetileg alakított kötelékek nem élték bele magukat a helyzetbe, a legénység, ha ezrede iránt tudakozódtak azt az ezredszámot mondotta, melynek pótzászlóaljánál kiképezték, egy ember sem tudta, hogy ő most a 48. menetezredhez tartozik, még a zászlóalj-kötelékek is ismeretlenek voltak.

A menetszázadok legénysége csaknem teljesen újoncokból állott, kik rövidebb-hosszabb kiképzés után csak rövid ideje voltak a harctéren és elsőizben voltak tűzben.

Ha mindezen káros körülmények tekintetbevételével meggondoljuk, hogy ezeket a fiatal, ki nem elégítő tisztos kerettel bíró csoportokat egészen váratlanul oly tüzéségi tűzbe kellett vetni, mely harcban edzettebb derék csapatok idegeire nézve is különös megpróbáltatást jelentett, akkor e menetzredek teljesítményeit általában csak dicsérni lehet. Mindezek után nem lehet csodálni, hogy a menetszázadok némelyike nem állta a tüzet, meghátrált, úgy, hogy ismét előre kellett vinni; a harcban állott menetszázadoknál az eltűntek nagy számát, kiknek egy része valószínűleg fogságba jutott, szintén ezekkel az állapotokkal kell mentenünk. A csapat mint egész kötelességét derekasan teljesítette.

A saját tüzéség délelőtt Selz helységet 24 cm-es bombákkal lövi, a hatás igen nagy, öt találat a helységet éri, az olaszok kisebb-nagyobb csoportokban hátramenekülnek, egy telitalálat a Ronchinál álló ellenséges üteget éri.

A csoporthoz egy kétegységből álló német 13 cm-es ágyúsüteg osztatott be, ez Doberdótól északra vonul állásba.

Julius 2.

A redipugliai alszakaszt délután 11^h-kor és délelőtt 1^h 15'-kor, a selzi alszakaszt délelőtt 2^h-kor gyengébb ellenséges gyalogság támadta meg, mely mindenütt visszaveretett.

Az ellenséges tüzéség az állásokat az éj folyamán ismételten lövi, az ellenséges gyalogság az akadályok előtt közvetlen közel fekszik és állandó tüzet tart fenn, minek folytán különösen a redipugliai alszakasznál teljesen szétrombolt fedezékeink és akadályaink rendbehozatala lehetetlen.

Az éj folyamán a 4. b. h. gyalogezred V. és a 76. gyalogezred III. zászlóaljának még a tűzvonalba álló további részei felváltatnak; a 4. b. h./V. zászlóalj és a 76/11. zászlóalj 1—1 százada a Redipuglia alszakasz déli szárnyán azonban a szakadatlan lövés miatt ez éjszaka sem volt visszavonható s így továbbra is tűzvonalba marad. A 4. b. h./V. zászlóalj délelőtt 4^h 13'-kor Doberdóra menetel, hol két 76-os menetszázad a helység északi végén már délután 1^h óta áll.

A 89. ↯ on két oldalozólöveg teljesen el van temetve, az ellenség közelsége miatt többé nem használhatók s az éjjel felrobantainak.

Délelőtt 7^h-kor az ellenséges tüzéség megnyitja a tüzet, a redipugliai alszakaszt nehéz mozsarakkal hevesen lövik, a saját gyalogság a 89. ↯-nál és Polazzótól keletre kiüríti a lövészárkokat, hogy kivonja magát a gyilkos gránátüzből és a fedezővonal mögé vonul vissza.

Beérkezett hírek szerint a Selz, Redipuglia és Polazzo körzetében

erős ellenséges erők állnak támadásra készen. Tüzérségünk nem tud hatá-
sos tüzelést kifejteni, miután még július 1-én csaknem minden vezetőek
szétromboltatott s az még mindég nem volt helyreállítható.

Zloch alezredes ismételtlen jelenti, hogy a 48. menetezredtől a
legénység egyenként és csoportonként hátra megy. A csoportparancsnok-
ság ezen ezred ingadozó magatartása miatt délután 9^h-kor Doberdóból
a 70/11. zászlóalj még fennmaradott századait küldi a 111. ↻-hoz, hová
ez délelőtt 11^h-kor érkezik meg. Zloch alezredes tehát végre az egész
70/11. zászlóaljjal rendelkezik, feladata azt egy esetleges ellentámadás-
hoz készen tartani. A csoportparancsnokság a csoporttartalékból egy szá-
zadot küld ki széles arcvonalban, iránnyal a 111. ↻-ra, hogy a számtalan
dolinában és lyukban tartózkodó maradozókat összegyűjtse és előre-
vigye; Zloch alezredes megbízást kap, hogy hasonló célból saját körzetébe
is küldjön ki járőröket, s hogy az összegyűjtött osztagokat felügyelet
alatt a harcvonalba állítsa be.

A tűz erőssége a délelőtt folyamán egyre jobban növekszik és délre
rendkívüli" hevességűvé válik; a Polazzóból és Redipugliától keletre eső
állás ellen a legnehezebb kaliberek hatnak, a 48. menetezred balszárnya
meghárít, de Zloch alezredes a 70./11. zászlóalj egy szakasza által ismét
előreviszi. Délelőtt 10 órakor a 92, ↻ és Polazzo irányából több szá-
zad támadja meg az állásokat, de tűzünk következtében a drótakadá-
lyoknál visszafordulnak és sok halottat és sebesültet hagynak hátra.

Déli 12^h után még nagyobb erővel ismétli meg az ellenség a támadást,
a 48. menetezred tekintélyes része meghárít; Zloch alezredes átlátva e
veszélyt, zászlóaljából egy századot küld ki, hogy a menetezredbeli csap-
otokat ismét előrevigye. Az ellenség eközben nagy tömegekben hatolt
be állásainkba, az egész redipugliai alszakaszban már csak egy század
tartózkodik, még pedig a 4. b. h./V. zászlóaljnak a déli szárnyon maradt
százada. Az ellenfél előrenyomulása ezen század oldalozó tüze és az
oldalozólövegek hatása következtében megáll s az újból előremenő men-
etezrednek sikerül az ellenséget elűzni s állásainkat ismét birtokba venni;
Sieba százados ezalatt megsebesült.

Arra a jelentésre, hogy Sieba százados megsebesült, a csoport-
parancsnokság délután 3^h 15'-kor elrendeli, hogy Zloch alezredes a jobb-
szárny összes csapatainak, Wuich százados pedig a 48. menetezrednek
parancsnokságát vegye át. Az állást *okvetlenül* tartani kell s Zloch alezre-
des felhatalmaztatik, hogy a 4. b. h./V. zászlóalj Doberdó északi kijáratánál
álló négy századát és a 76./III. zászlóaljnak két menetszázadát szükség
esetén — közvetlen paranccsal — szintén igénybe vehesse. Az ellenség
délután 5^h 30'-kor az egész redipugliai alszakasz ellen egy még erősebb
támadást indít, minek folyománya, hogy Redipugliánál és a 89. ↻ -nál
állásainkba behatol; a 48. menetezred visszaözlök.

Zloch alezredes az egész 76/11. zászlóaljat ellentámadásra vezeti, az ellenséget délután 7^h-ig igen véres kézitusa után az egész arcvonalon visszaveti. Az olaszok tetemesen nagy veszteséget szenvednek és rendtelenségben vonulnak vissza, a 70/11. zászlóalj egyes részei által az akadályvonalakon is túl üldözötve. A harc délután 8^h-ig tart, a visszavetett ellenség két ép géppuskát, sok fegyvert és anyagot hagyott hátra, ami régi arcvonalunk az egész vonalon — kivéve egy darabkán, a 89. -tól délre az erdőcskénél, hol még mindig tart a harc — helyreállítva lett.

Az ellenség e napon a csoportnak a déli szakaszon levő arcvonalát is megpróbálja áttörni. A selzi alszakasz ellen délután 5^h-kor igen erőteljes tüzérségi lövés után mintegy 3000 ember nyomul támadásra; az ellenségnek itt is sikerül fedezékeinkbe behatolnia, azonban a 8/III. és 42/IV. zászlóaljak egyes részeinek igen erélyes ellentámadása menekülésre készíti őket. Itt is kitűnt épen úgy, mint egyéb ellentámadásainknál is, hogy az olasz katona a szuronyharcot nem szereti s ha szuronyal erélyesen támadtatnak meg, bármily túlsúlyban is legyenek, visszahúzódnak. Erre a visszavert támadásra ismét élénk tüzérségi tűz következett.

A Monte Cosich lejtője oszlásnak indult hullákkal és sebesültekkel van tele, az egészségügyi személyzetet nem lehet az arcvonal elé küldeni — ezt az olaszoknak sem engedjük meg — meg kell elégedni a holtaknak mésszel való leöntésével.

A csoportparancsnokság az 58. menetezrednek délután 12^h 30'-kor beérkezett II. zászlóalját, a selzi alszakaszba irányítja, hová délután 5^h-kor beérkezik, de már nem kerül alkalmazásra.

A vermeglianoi alszakaszban az ellenség a délután folyamán kétszer támadja meg állásainkat, minden esetben 1—2 zászlóaljjal, azonban visszaveretik.

Marcottini helységet, a csoportparancsnokság álláshelyét, az ellenség tüzérség egész napon keresztül nehéz gránátokkal lövi.

A csoportparancsnokságnál egy pillanatra sincs kétség aziránt, hogy a vermeglianoi és selzi alszakaszok minden ellenséges támadásnak ellent fognak állni, csupán a redipugliai alszakasznál vannak bizonytalan állapotok, hol a 48. menetezred az összes jelentések szerint ingadozni kezd. Ennél az ezrednél élelmezési téren is nehézségek vannak; az ebédet konyhakocsik és főzőládák hiányában nagy katlanokban kell elkészíteni és a legénységnek az állásba szállítani, mely alkalommal sok ételhordó megsebesülése miatt az élelem egy része elkallódik. A sebesültek ellátása is nehéz, ennél más csapatok orvosait és egészségügyi személyzetét is segítségül kellett hívni. A menetezred legénysége nagyon ki volt merülve minden század erősen el volt csigázva s mindegyiknek sok szétugrasztott ja volt, az ezred felváltása sürgősen szükséges.

A csoportparancsnokság ennél fogva elhatározza ezen ezred felváltását a 18. menetezred által, mely mindhárom zászlóaljával a csoportparancsnokság rendelkezésére állíttatván, Marcottinál volt. Közben a 16. menetdandár parancsnoka, Mitlacher ezredes is a csoport alá rendeltetett. Délután 4^h 30'-kor adatott ki a felváltási parancs, mely így hangzott:

1. Tájékoztató a saját helyzetről szóbelileg adatott ki.

1. Mitlacher ezredes a 18. menetezreddel azonnal induljon el, a menet csoportokban történjék, úgy hogy minden következő század 7—8 perccel később soroljon a menetszlopba és Doberdón keresztül a 111. -φ- körzetébe vonuljon A doberdói templomnál fegyverenként 40 töltny vételezendő fel. (Lőszertelep a felrobbantott templom mellett, ahol őrség is van.)

2. A 111. -φ-pontnál Mitlacher ezredes átveszi a saját jobbszárnyon található összes erők felett a parancsnokságot, ezek: 48. menetezred három zászlóaljjal, a 70-es zászlóalj hat századdal és 18. menetezred. Egy esetleges ellenséges betörés ellenlökemmel háritandó el.

A 93. gyaloghadosztály felkéretik, hogy e célból a maga részéről is állítson legalább egy zászlóaljat a romtól délkeletre délután 7^h-ra készenlétebe. Az összeköttetés ezzel az erőcsoporttal felveendő.

4. Ha ellenséges támadás nem következik be, vagy az ellenség visszavetése után, a 48. menetezred felváltása a 18. menetezred által még ma éjjel végrehajtandó. A felváltott részek fokozatosan a korábbi táborhelyekre Marcottinibe irányítandók, ahol az ezred gyülekeznek.

5. A telefonösszeköttetés Doberdón keresztül a 111. -φ- hoz helyre van állítva Egy második vonal közvetlen Marcottiniból fog építtetni a 111 -φ- hoz. Az élelmezésre vonatkozólag szóbeli utasítások adtak.

6. A szakasz okvetlenül tartandó. Ezt minden tisztnek és embernek tudnia kell.

7. A megerősített állás csak éjjel szállandó meg erősebben. Nappal csak egész gyenge erők hagyandók ott. Erős megszállás nappal az ellenség tüzéség hatása miatt, hogy veszteségekre vezet.

8. Az akadályok újra helyreállítandók. Csak másodsorban a fedezékek A szakaszban már beosztva levő árkászszakaszhoz ma este még egy fél árkászszázad irányítatik Melzer századossal

Ezenkívül egy második, hátrább fekvő vonalmellvéd kiemelése által futólagosan megerősítendő és pedig: elsősorban azokon a helyeken, ahol ellenséges betörés lehetséges.

9. Az 1/3. kínai hegyi üteg egy szakasza ma délután a 111. -φ- hoz menetel Mitlacher ezredesnek rendelkezésére.

10. A 70-es zászlóalj a csoport részére segélyhelyet állítson fel, egy másikat a 4. b. h./V. zászlóalj Doberdónál a kocsúton. Doberdó templomá-

nál egy váltóállomás van felállítva, mely a továbbszállítást eszközli. A 2. dandár egészségügyi intézet Mikoliban a 60. Vizintiniben van felállítva.

11. A dandár élelmező hivatal Palikkceben van elhelyezve, ahol sürgős szükség esetén a 18. menetezred felvételezéseit — kenyéren kívül — eszközölheti.»

A 93. gyaloghadosztály parancsnokság fenti (lásd 3. pont) megkeresés értelmében balszárnya mögött, esetleges ellentámadás céljára az 58. menetezred két zászlóalját állította fel.

A csoportparancsnokság előterjesztésére a Doberdónál álló 38/III. zászlóalj, mely neki a redipugliai alszakaszban való esetleges felhasználás végett bocsátott rendelkezésére, délután 6^h-kor azt a parancsot kapja, hogy Doberdó északi kijáratához meneteljen és a Doberdóból a Mt. dei sei Busire vezető oszloputat szemrevételezze és javítsa ki.

Mitlacher ezredes délután 7^h-kor a redipugliai alszakaszhoz beérkezik és ott átveszi a parancsnokságot; az ellenség ez időben már vissza volt vetve.

A felváltás röviddel a sötétség beállta után vette kezdetét.

Bár a július 1. és 2-iki harcokban halottakban 146, sebesültekben 1391 embert veszítettünk és 930, a 48. menetezredhez tartozó ember eltűnt, mégis véresen visszavertük legalább is két ellenséges gyaloghadosztálynak, tehát sokszoros túlerőben levő ellenségnek ismételt támadását.

Július 3.

A redipugliai alszakaszban a július 2-án visszavetett ellenséges gyalogság egészen közel, akadályaink előtt fekszik és egész éjszaka szünet nélkül lő.

Ebben az alszakaszban mindenütt tartjuk régi állásainkat, egy kis darabot kivéve a 89. ↵-tól délre, ahonnan este az ellenség elűzetett, de melyet friss tartalékok bevetésével újból megszállt.

Az ellenséges tüzérség az éjszakán keresztül meglehetősen élénk tüzelést folytatott.

Ezen körülmények folytán az elrendelt felváltást nem lehetett tökéletesen keresztülvinni, a 70/11. és 76/III. zászlóaljaktól és a 48. menetezredtől egész szakaszok és rajok továbbá a 4. b. h./V. zászlóalj egy százada továbbra is az állásban maradtak. A kötelékek erős összekeveredése és a szakadatlan tűzharc folytán nem volt lehetséges az összes részeket az arcvonalból kivonni.

A vermeglianói és selzi alszakaszokban az éjszaka járőrcsatározások leszámításával nyugodtan telt el.

Július 3-án a hajnali órákban a helyzet a következő:

A redipugliai alszakaszban első vonalban áll a 18. menetezred, mö-

götte a 70/11. zászlóalj és az 58. menetzred öt százada. Az 58. menetzrednek a 93. gyaloghadosztály balszárnya mögött állott két zászlóalj július 2-án délután Mítlacher ezredesnek rendeltetett alá, ki is ezen zászlóaljakból három századot a 93. gyaloghadosztály szárnyzászlóaljának (76/III.) megerősítésére használt fel és egy századot az 58. gyaloghadosztály részére adott le s így öt század maradt meg nála.

A vermeglianói alszakaszban a 101/11. zászlóalj áll elől, mögötte mint tartalék a 48. menetzred II. zászlóaljja.

A selzi alszakasz első vonalát a 42/IV. zászlóalj tartja megszállva, mögötte állnak az 58. menetzred II. zászlóaljja és a 8/III. zászlóalj.

Unger őrnagy az alszakasz parancsnokságot a 42/IV. zászlóalj parancsnokának, Kastell századosnak adja át és zászlóaljává délelőtt 8^h-kor Doberdóba menetel, ahol a templomtól mintegy 500^x-re északnyugatra mint csoporttartalék táborba száll.

A csoporttartalékhoz tartozik még a 4. b. h./V. zászlóalj és Doberdó északi kijáratánál, a július 2-án este beérkezett 152. népfelkelő zászlóalj. Marcottinénél, valamint a 38/III. zászlóalj. Utóbbi zászlóalj éjjélkor érkezett Doberdóba s innen délelőtt 3^h-kor a 118. Δ és a «Busi» szótól északra (részletes térkép) levő körzetbe tolatott el, hogy a redipugliai alszakaszban esetleges alkalmazásra jobban kéznél legyen. Végül 70/11. zászlóalj is, amely a redipugliai alszakaszból délelőtt 6-kor Doberdóba elindult és két menetszázad a 78/III-től Doberdónál.

A július 2-án nagyrészt szétugrasztott 48. menetzrednek az volt a parancsa, hogy Marcottini és Devctaki között a régi táborhelyeken gyülekezzenek. A redipugliai alszakaszban állott három teljes hadilétszámú zászlóaljból délig mintegy 1000 ember jött össze, ezzel az ezreddel tehát egyelőre nem lehetett számítani.

Az összes csapatok erősen meg vannak viselve, az állandó harc-készültség, a szakadatlan harcok, a lehetetlenség, hogy nappal élelemmel és vízzel láttassanak el, valamint az elviselhetetlen hőség erejüket erősen igénybe vette.

A Rivo-népfelkelő ezred a Valloné-völgyben Mikolinál áll.

A csoportparancsnokságnak említett erőkön kívül még 28 ágyú, öt nehéz ágyú, nyolc nehéz tarack és két darab 24 cm-es mozsár állott rendelkezésére. Nehéz aknavetőink az éj folyamán Redipuglia helységet igen jó eredménnyel lőtték.

Az ellenséges tüzérségi tűz délelőtt 5^h 30'-kor az egész szakasz ellen megindult, legerősebben azonban a redipugliai alszakasz került tűz alá.

A 18. menetzred újonnan bevetett századai nem képesek ennek a tűznek ellentállni. Délelőtt /^h-kor az emberek elkezdnek egyenként és csoportosan visszazaladni, Mítlacher ezredes kénytelen a tartalék egy részét bevetni, hogy újból előrevigye őket.

Délelőtt 8^h-kor ugyanez az eset megismétlődik.

A csoportparancsnokság arra a meggyőződésre jut, hogy ez a menetzred sem fog sokáig kitarítani s ezért 8^h-kor alárendeli Mitlacher ezredesnek a 38/III. zászlóalját. Mitlacher ezredes elrendeli, hogy e zászlóalj két százada a 111. -tól mintegy egy km-re délnyugatra a 18. menetzred parancsnokának bocsáttassék rendelkezésére, míg a többi négy század a a 111. -tól keletre mint alszakaszának tartaléka vegyen felállítást.

Egyelőre azonban a 38/III. zászlóalj nem tud helyéről elmozdulni, a fensík egy része a La Rocca magaslatról, valamint az ellenség kötött léggömbjeiből teljesen betekinhető, a legcsekélyebb mozdulat azonnal erős tüzérési tüzet vonna maga után.

Az eltolódást ennél fogva szinte egyenként kell végrehajtani s ezért a zászlóalj jelzett helyekre csak 5^h-kor délután érkezik be. Nincs géppuskás osztága, ez a 6. hegyi dandár szakaszában van bevetve s a zászlóalj elindulásakor nem volt kivonható.

A csoportparancsnokság a 18. menetzred magatartását jelenti a 57. gyaloghadosztály parancsnokságnak és javasolja, hogy úgy ez az ezred, mint a 48. menetzred is, teljesen visszarendeltessék, mert harci értékük minimális, ezzel ellentétben azonban kedvezőtlen befolyásuk a szomszédos csapatokra igen nagy. A menetszapatokkal szemben az ellenség könnyű sikert arat.

Saját tüzérségünk délelőtt 8^h 30'-kor tüzrelvő rajtaütést indít az ellenség gyülekező helyei ellen, különösen a nagyobb ürméretűekkel; Selz, Vermegliano, Redipuglia és Polazzo helységeket és a 92. -tól nyugatra eső területet igen jó eredménnyel lövik, az ellenséges puskatűz az egész vonalon elnémul, délelőtt seholsem mutatkozik ellenséges gyalogság.

Délben Redipugliánál erős csapatösszevonásokat jelentenek, mire tüzérségünk azonnal tűz alá veszi őket.

Az előbb említett jelentésre az 57. gyaloghadosztály parancsnokság a csoport rendelkezésére bocsátja a 81/IV. zászlóalj a menetszázadokkal együtt, ezek helyett az erősen megviselt 4. b. h./V. zászlóalj a 6. hegyi dandárnak adandó át. E zászlóalj 11^h-kor délelőtt Doberdóból Jamianóba menetel, a redipugliai alszakaszban egy százada marad vissza.

A 81/IV. zászlóalj délben Doberdóba érkezik, mire a 8/III. zászlóalj ismét a selzi alszakaszba irányítatik.

A redipugliai alszakaszban az ellenséges tüzérég általi lövetése délután egyre hevesebb lesz, nagyobb gyalogsági támadás várható. Ezért a 81/IV. zászlóalj Mitlacher ezredesnek utaltatik ki s oda útba indítatik.

A redipugliai alszakaszban az elviselhetetlen tüzérési tűz következtében, a mi jobbszárnyunk és a 93. gyaloghadosztály balszárnya között egy kb. 700 méter széles rés keletkezik, a menetszázadok a tüzet nem tudván elviselni, hátrafelé kitérnek.

Az olaszok délután 4^h-kor megkísérik e résben lábukat megvetni, tüzérségünk igen hatásos tüze azonban elzavarja onnan őket.

Mitlacher ezredes a délután 5^h-kor beérkező 38/111. zászlóalj élszázadának megparancsolja, hogy töltsé ki a részt. Mielőtt azonban ez megtörténhetett volna, erős ellenséges erők Polazzóból e részen át betörték állásainkba. Mitlacher ezredes erre a 38/III. zászlóaljnak újabb három, tehát összesen négy századát rendeli ellentámadásra. Ezen ellentámadáshoz úgy megszálló csapataink, mint a szomszédos 76/111. zászlóalj egyes részei is csatlakoztak. Az ellenség véres kézitusában megverve, visszavonulni kényszerül, mely alkalommal mögöttük jövő tartalékaikat is magukkal rántják s a 38/III. zászlóalj az első vonalat egész terjedelmében megszállja.

Csaknem egyidejűleg a 89. Φ -nál is erős ellenséges erők törtek be állásainkba. Mitlacher ezredes először az 58. menetezred III. zászlóalját, majd délután 6^h-kor az éppen beérkezett 81/IV. zászlóaljat veti elébük, az ellenség kézitusában ismét megveretik s az akadályvonalon túl visszamenni kényszerül.

Az imént leírt támadásokat négy olasz gyalogezred hajtotta végre, az ellenség egymás mögött 8—10 rajvonalban vonult támadásra.

Délután 7^h-kor az ellenség mindenütt vissza van verve, ismét teljesen zárt akadályaink előtt fekszik; délután 7^h30'-kor a harci láрма elnémul.

A Doberdo körüli terep, továbbá a vermeglianói és selzi alszakaszok egész nap ellenséges tüzérségi tűz alatt állottak, de a délutáni több századdal Vermeglianónál végrehajtott előretörésen kívül itt nem történt ellenséges támadás.

Az első délutáni órákban az 57. gyaloghadosztálytól parancs jön, mely szerint az összes menet és népfölkelő alakulásokat ki kell vonni s hogy további tábori alakulatok kiutalásával új csoportosítás eszközlendő.

E parancs szerint v. Boog tábornok az eddig is alája rendelt csapatokkal, továbbá a 152. népfölkelő zászlóalj és a Rivo népfölkelőezred a szakaszt a Polazzótól északra húzódó mély vonalig biztosítja. Lukachich tábornok a 101., 8., 70., 42., 38., valamint 81. zászlóaljakkal, az eddig is aláarendelt tüzérséggel és egyéb csapatokkal, végül a Sipos alezredes csoportjához tartozó 4½ zászlóaljjal és 6 üteggel v. Boog tábornokhoz csatlakozva bezárólag Mt. Cosichig terjedő szakaszt védi.

Hellebronth ezredes az 50., 6., 4. b. h./V. zászlóalj és a 87. menet-zászlóaljjal, valamint az eddig aláarendelt tüzérséggel a szakaszt S. Giovanniig bezárólag védi. Báró Kudelka ellentengernagy két menet-zászlóaljjal, a tengerész-zászlóaljjal és a partvédelmi fél zászlóaljjal,

továbbá két tábori ágyúsüteggel bezárólag a Sistianai öbölíig terjedő szakaszt tartja.

A 48. menetezred a Vallone-völgy északi bejáratánál, a 18. menetezred Devetaki körül, az 58. menetezred Paljkisce közelében állítandó fel, ez a menetdandár a hadosztályparancsnokság tartalékát képezi.

A csoportparancsnokság e parancs értelmében következőképpen rendelkezik:

«A 18. menetezred a két következő éjjelen a 38. és 81. zászlóalj által fokozatosan felváltandó és hátrairányítandó. Egyidejűleg a már előbb felváltott csapatoknak még mindig az elől levő vonalakban található részei, valamint a 4. b. h./V. zászlóalj géppuskás osztaga kivonandók és zászlóaljaikhoz küldendők. Az 58. menetezrednek Mitlacher ezredesnél levő részei július 4-én reggel ezredükhöz visszaküldendők. Mitlacher ezredes július 4-én este átadja a parancsnokságot Budiner alezredesnek, ki a redipugliai alszakaszt a 38. és 81. zászlóaljjal (mindkettő menetszázadokkal) tartani köteles.

A vermeglianói alszakaszban Zloch alezredes veszi át a parancsnokságot, a 48. m./II. zászlóalja 5-én reggel ezredéhez bevonultatandó, helyette a 70/11. zászlóalj fog odautaltatni, mely július 4-ére még két menetszázadot fog magához sorolni.

A selzi alszakaszban ismét Unger őrnagy veszi át a parancsnokságot.»

Sipos alezredes csoportja a 46. ezred II. és $\frac{1}{2}$ I^r., továbbá a 17. honvéd gyalogezred II. és III. zászlóaljából, összesen 4330 lőfegyverből, 12 géppuskából, két lovasszázadból 250 lovassal, a 8. honvéd tábori ágyús ezredből 24 ágyúval és a 20. honvéd tábori ágyús osztályból 12 ágyúval állott.

Sipos alezredes és csoportjának éle délután 5^h-kor érkezett Marcottinihez és azt a parancsot kapja, hogy a csoportot a devetaki—doberdói műút mentén és mindkét oldalán állítsa fel. Tüzérsége Rupánál és Meránánál állott s onnan közvetlenül foglalta el a kiutalt állásokat.

Midőn Sipos alezredes csoportjának éle megérkezett, a 48. menetezred parancsot kapott, hogy a Vallone-völgy északi kijáratához induljon el; az ezrednek további három nap alatt gondoskodnia kell, hogy a szétugraszottak Marcottininál összegyűjtessenek és utána kiserítsenek.

A Redipugliánál történt harcokról szóló jelentés a csoportparancsnoksághoz este érkezett be, így felismerte annak a szükségességét, hogy a jobbszárny mögött tartalékot kell készenlétben tartani. Bár az ellenség itt visszaveretett, ez mégis igen nagy megerőltetésbe került, Mitlacher ezredes minden csapata be lett vetve, a kötelékek erősen össze vannak zavarva. E célból a 17. honvéd gyalogezred II. és III. zászló

alja még az éj folyamán a 111. ↯ -hoz irányítatik s ott úgy állítandó készenlétbe, hogy az ellenségnek az állásba való újabbi betörése esetén azonnal ellentámadásra legyen indítható.

A 93. gyaloghadosztálynak leadandó zászlóaljok este elvonulnak és pedig Rivo ezredes ezredtörzse és a 42. népfelkelő zászlóalj San Marti-
nóba, a 155. népfelkelőzászlóalj Coticibe, a 152. népfelkelőzászlóalj a Marcottinótól északra levő 110 ↯ -hoz.

A július 3-iki harcokban érzékeny veszteségeket szenvedtünk; Budiner alezredes, Bily őrnagy és még két más zászlóaljparancsnok, valamint igen sok tiszt megsebesült.

Július 4.

Az éjszaka feltűnően nyugodtan telt el s ezért az erősen össze-
keveredett kötelékek rendezése keresztülvihető volt.

A Sipos alezredes csoportjához tartozó 46. gyalogezred csak éjfél-
kor érkezett Marcottinibe, az újonnan hozzáutalt tüzérség hat ütegé-
ből az éj folyamán két-két üteg a Cerni-hribre és a 197. ↯ -tól délre 1500
lépésre ment állásba, mind Redipuglia-Polazzo körzetére való hatással,
a fennmaradó két üteg Rupán maradt s a Mt. Cosich és Debeli vrh.-nál
kiutalt állásokat csak július 4-én este foglalta el.

A vermeglianói alszakaszban Zloch alezredes délelőtt 6^h-kor veszi
át a parancsnokságot. Az ellenséges tüzérség délelőtt 3^h 45'-kor erre az
alszakaszra és a Mt. Cosichra igen élénk tüzet nyit. Röviddel reá selzi
állásainkat erős ellenséges gyalogság támadja meg, visszavettetik, de
a támadást még két izben megismétli és pedig délelőtt 7^h és 9^h-kor,
mindkét esetben hasonló balsikerrel.

A 70/11. zászlóalj, mely a július 1. és 2-iki harcokban csaknem
500 embert veszített, két menetszázadot sorol be és délelőtt 7^h-kor
Doberdo déli szegélyén vesz állást.

A redipugliai alszakaszban délelőtt 9^h-ig teljes nyugalom van,
ekkor hirtelen, rajtaütésszerűen igen intenzív nehéz tüzérségi tüzet
kap, mely lankadatlanul délelőtt 11^h30'-ig tart. Ebben az időben két-
három olasz gyalogezred indul Redipugliából és Polazzóból állásaink
ellen, azonban visszavettettek, mire az ellenséges tüzérség oly hevesen
kezd ismét a tüzelésbe, hogy még az arcvonalban levő kipróbált zászló-
aljak is kéuytelenek — túl nagy veszteségek elkerülése végett — az
állásokat helyenként elhagyni.

Délután 1^h-kor a friss csapatokkal megerősített ellenséges gyalog-
ság újból támadásba megy át és több helyen behatol állásainkba. A derék
38/III. és 81/IV. zászlóaljak bámulatraméltó teljesítményt mutatnak
fel. A többszörös túlerőben levő ellenséggel való szakadatlan vad kézi-
tusa után, melynek folyamán ezt az állásból ismételtelen kiverik, de
melybe ez tartalékokkal erősítve, mindannyiszor újból benyomul, mégis

sikerül e két zászlóaljnak az esti órákban az ellenséget az állásból végleg kiverni. A 38/III. zászlóalj egyes részei a menekülő olaszokat ellentámadással messze állásainkon túl üldözik s ez alatt három tisztet és 25 embert ejtenek foglyul.

Ezeknél a harcoknál mindkét zászlóalj igen nagy veszteségeket szenvedett.

Foglyok vallották, hogy a Redipuglia—Polazzo körzetben a 31., 32., 39. és 40. olasz gyalogezredek támadtak, s hogy ebbe a harcba a hátrább álló 63. és 64. gyalogezredek is beavatkoztak.

A mai támadás is nyolc raj vonalban volt mélységbe tagozva.

A vermeglianói alszakasz előtt az ellenség már délelőtt nagy erőt gyűjt támadáshoz, Vermeigliano és Ronchi helységeket mozsaraink déli 12^h-kor és délután 5^h-kor tűz alá veszik, mire itt nyugalom áll be. Támadásra nem kerül sor.

A selzi alszakaszban a kőbánya környékét délután 2^h—4^h-ig az ellenséges tüzérség hevesen lövi, az erre Selzből támadásra előretörő ellenséges gyalogságot gyalogsági és tüzérségi tüzünk visszaveti.

A redipugliai alszakaszhoz északról csatlakozó 76/III. zászlóalj balszárnya az ellenség betörésére délután 1^h-kor visszahajolt. A csoportparancsnokság a 93. gyaloghadosztály kívánságára e zászlóaljnak Doberdónál álló két menetszázadát délután 5^h-kor Castello Nuovora indítja útba és a zászlóaljnak rendelkezésére bocsátja.

Az 57. gyaloghadosztály egyúttal intézkedik a doberdói csoport és a 93. gyaloghadosztály közötti szakaszhatárnak ahhoz a taligaútlroz való áthelyezése iránt, mely Polazzo északi végétől kelet felé vezet.

Délután 8^h és 12^h között Polazzóból az ellenség még két ízben indul támadásra, mindkét alkalommal véresen veretik vissza.

Hogy az ellenségnek Polazzónál, Redipugliánál vagy Vermeigliánál bekövetkezhető esetleges éjjeli betörésével szembe lehessen állni, a csoportparancsnokságnak ismét alárendelt 4. b. h./V. zászlóalj és a 48. m/II. zászlóalja a szürkület beálltával a Mt. dei sei Busi körzetétől északkeletre készenlétbe helyeztetik.

Délután 7^h-kor a 46/1. zászlóaljat felsőbb parancsra a 93. gyaloghadosztálynak kell leadni, miután az ellenség Sdraussinánál betört.

Mitlacher ezredesnek a 16. menetdandár csapatainak az arcvonalból való kivonása folytán a vermeglianói alszakasz parancsnokságát július 4-én este Budiner alezredesnek, a 81/IV. zászlóalj parancsnokának keltett volna átadnia, azt azonban továbbra is meg kellett tartania, mivel Budiner alezredes megsebesült és Sipos alezredes még nem volt tájékoztatva.

Veszteségeinket ez utóbbi napokban pontosan megállapítani nem lehetett, mindazonáltal a dandár egészségügyi intézetből június 30-tól

július 4-ig 1618 sebesült továbbítatott, de a sebesültek nagy része ezenfelül valószínűleg a 93. gyaloghadosztály egészségügyi intézetéhez is, Devetakiba került.

Július 5.

Éjfél körül egy ellenséges léghajó 17 bombát vet a Fensíkra, veszteség egy ember és két ló. E bombáknak igen erős hatásuk volt, a sziklás talajt két méter mélyen felforgatta.

A 81/IV. zászlóalj jobbszárnyát a 89. -φ- körül délelőtt 1^h-kor erős gyalogság támadja meg és veti vissza; súlyos harc árán azonban sikerül az ellenséget pz állásból kiszorítani.

A Mt. dei sei Businál álló 4. b. h./V. és a 48/11. zászlóaljak virradtkor Doberdóba, illetőleg Marcottinibe rendeltetnek vissza. A 48. m./II. zászlóalja délután ezredéhez, Babrije-gomira menetel, a zászlóalj egy szakasza azonban a vermeglianói alszakasz jobbszárnyán maradt, hová egy rés kitöltésére még július 3-án vettetett be.

A 38/111. és 81/IV. zászlóaljak erősen ki voltak merülve, fel kellett váltani őket. Evégből a csoportparancsnokság délelőtt 9^h-kor megparancsolja, hogy a 46. gyalogezrednek Marcottininél álló 1 ½ zászlóalja Mitlacher ezredeshez meneteljen, aki június 6-ára virradó éjjel a 38. és 81. zászlóaljakat, azután a 18. és 58. menetezredeknek még az arcvonalban álló részeit a 17. honvéd gyalogezred által váltsa fel. Ezután július 6-án reggel Sipos alezredes veszi át a redipugliai alszakasz fölötti parancsnokságot. A felváltott csapatok Marcottinibe küldendők vissza.

Rivo népfőkelőezredéből a redipugliai és vermeglianói alszakaszokban még egy-egy géppuskásosztag állott, ezek július 6-ára virradó éjjel kivonandók és San Martinóba, illetőleg Coticiba küldendők.

A 18. m./I. zászlóalja nappal a Valloné-völgyben Mikolinál áll és az éjjel a Cerni-hriben tartozik dolgozni, hol szükség esetén a megerősített vonalat meg is kell szállnia. Itt van még az 58. m./II. zászlóalja is, melyből ½ zászlóalj Mitlacher ezredesnél, ½ zászlóalj pedig Doberdo déli kijáratánál van, mint csoporttartalék.

Ez az éjjel is igen nyugodtan telik el, csak a redipugliai alszakaszban folynak csatározások, mindazonáltal az arcvonal előtt, különösen a jobbszárnyon és Selznél sok mozgás, menetelő csapatok, tehergépkocsik zaja hallható.

Az olasz tüzéség délelőtt 4^h-kor megnyitja a tüzet s egész nap nem szünteti azt be.

Délelőtt 9^h-kor Redipugliából erős ellenséges gyalogság indul állásaink ellen, ez a támadás tüzéségünk kiváló közreműködése folytán visszaveretik, kisebb részei az ellenségnek egyes helyeken behatolnak az arcvonalunkba, de ismét kiveretnek s nagyrészt felkoncoltatnak.

Mitlacher ezredes jelenti, hogy az ellenség — jelek szerint — újból erős támadásra készülődik. Ugyanez a benyomása a szomszédos San Martinói szakasz parancsnokának is. Erre az összes útegek parancsot kapnak, hogy lőjék az ellenséges gyülekező helyeket.

Az 57. gyaloghadosztályparancsnokság délelőtt tudomásul hozza, hogy a szakaszhoz felváltás végett friss csapatok fognak utaltatni, a 14. hegyidandár éle Nabresinára már be is érkezett. A fenyegető ellenséges támadásra való tekintettel a hadsereg tartalékhoz tartozó 93/1. zászlóalj egyidejűleg a Devetakinál levő csoportparancsnokság rendelkezésére bocsátatik, azonban csak végső esetben szabad bevetni.

Ellenséges gyalogság délután 1^h-kor nagy tömegekben támad a redipugliai alszakaszra. A 38/III. zászlóalj arcvonalának egy részével szemben az ellenség cselhez folyamodik: fogolyszállítmányt alkot, mintegy két század Bersagliert (látszólag fegyvertelenek, mert fegyvereiket körgallérjaik alá rejtették) több, a mi egyenruháinkba öltözött katona vezet magasra tartott kezekkel s közelednek állásainkhoz.

Ez az ellenség egészen közel eresztve, gyalog és tüzérségi tüzrelvvel való rajtaütéssel nagyrészt megsemmisül. Az ellenség visszaözönlik, még a tartalékaik sem képesek a menekülőket feltartóztatni. Egy tiszt és 20 ember kerül fogságba csupán, mivel a zászlóalj előtt, a drótakadályok között, körülbelül 250 hullá fekszik.

A támadás az arcvonal többi részén is teljesen vissza lett verve.

Délután 5^h-kor ismételten több zászlóalj támadja meg saját jobb- s a 76/III. zászlóalj balszárnyát, ezáltal is véresen veretnek vissza.

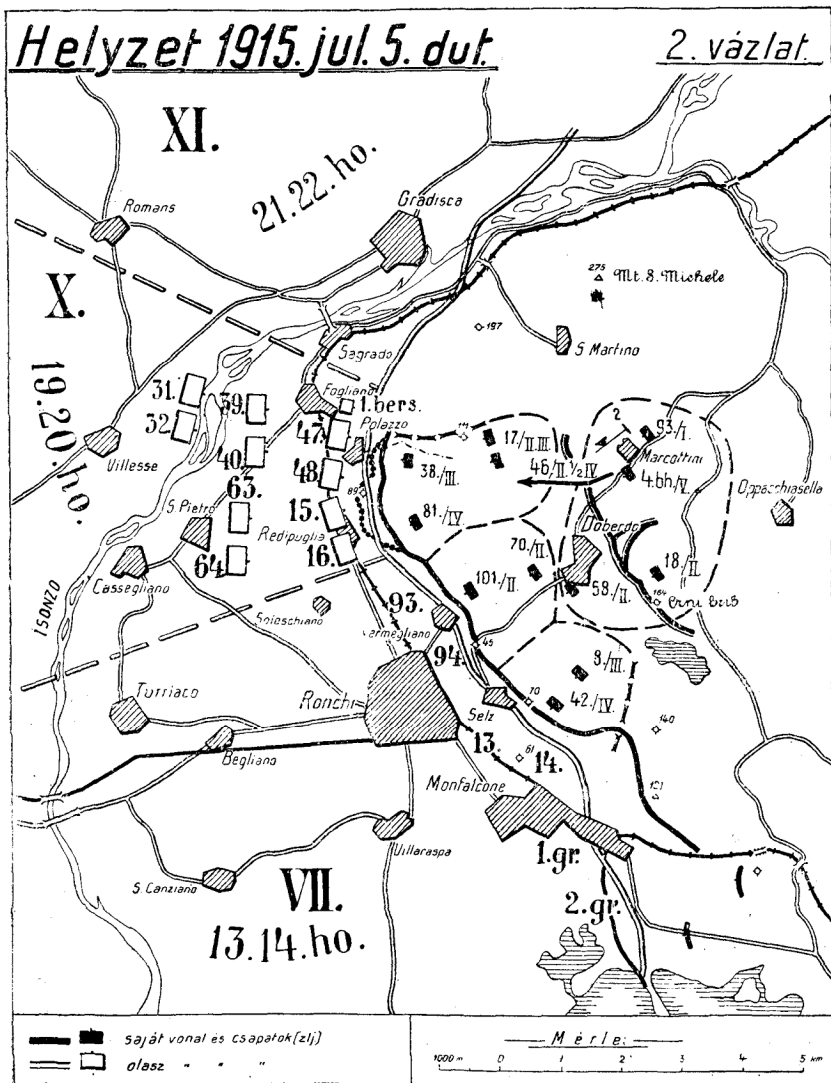
Foglyok vallják, hogy július 5-én a redipugliai alszakaszban a 31., 32., 47. és 48. gyalogezredek, valamint az 1. bersaglieri kerékpároszászlóalj támadtak. Megtudjuk tőlük, hogy az olasz tisztek, csapataik visszavonulásakor kíméletlenül közibe lőnek a legénységnek, s hogy ma is mintegy 30 ember lövetett így agyon. Az olasz veszteségek igen nagyok, tüzérségünk kiváló hatástértei. Olasz részről afensík ellen állítólag mintegy 300 löveg állott tűzben.

Az 1. bersaglieri ezredből csak a kerékpároszászlóalj volt itt, a többi Lybiában van.

Délután 9^h-kor az ellenség a redipugliai alszakaszban ismételten erős támadást intéz, mely — mint az összes többi — megtörik. A 38/III. zászlóalj jelenti, hogy 400 olasz maradt a csatatéren.

Az arcvonal többi részei e nap folyamán változatos élénkségű tüzérségi tűz alatt állanak, de gyalogsági vállalkozások itt nem voltak.

Az az értesítés érkezik be, hogy a 14. hegyidandár beérkezése után Gorjansko Vojscica —Oppacchiasellán át Marcottinibe irányítatik s alá lesz rendelve a csoportparancsnokságnak. Az élzászlóalj beérkezése 6-án délutánra várható.

337

A délnyugati arcvonaltól parancsnoksága a csapatoknak a következő licséretet küldi:

«A doberdói fensik hősi védelmezésében résztvett összes csapatok-
iak csodálatomat és elismerésemet fejezem ki, immár öt napon át kimu-
;atott bátorságukért és fáradhatatlanságukért. A fensik a miénk kell,
logy maradjon. Jenő főherceg vezérezredes s. k.»

A július 5-iki esti helyzetet a 2. számú vázlaton van feltüntetve.

A Doberdo csoport helyzele 15)15 július 5-én délután.

1. A vázlat szerint kimutatott gyalogságon kívül tüzérségből rendelkezésre állott: 52 tábori ágyú, 4 kínai ágyú, 4 hegyi tarack, 5 nehéz ágyú, 8 nehéz tarack, 2 darab 24 cm-es mozsár és 3 darab 9 cm 75 mintájú oldalozólöveg, összesen: 82 löveg.

A Doberdo csoport július 4-től tüzérségben oly erős volt, mint még soha azelőtt; július 7-től kezdve a tüzérség egy részét más helyen való alkalmazása okából ismét elveszti.

2. Július 5-ről 6-ára következő éjszaka a Redipuglia alszakaszba a 17. honvéd gyalogezred megy állásba és így a felváltott 38/III. és 81/IV. zlj Marcottinitől keletre csoporttartalékot képez, míg a 46. gyalogezred 1 ½ zászlóalja a 111. - ζ -nál, mint az alszakasz tartaléka marad.

3. A vázlaton már fel van tüntetve a védőszakasz azon északi határa, melyet az 57. ho.-pság július 4-én este újolag meghatározott, vagyis a taliga út, mely Polazzo északi végétől keleti irányban vezet.

4. A vázlatból az is kivehető, hogy a június 30-tól július 5-ig tartó harcokban a Redipuglia alszakaszban mennyi terepet veszítettünk. Július 5-én este csupán egy 300—600 lépéssel hátrább fekvő vonalban állunk, melyet a csapatok már az előző éjszakák alatt futólagosan megerősítettek.

5. A vázlat a Cerni-hribben s tovább északnyugatra a 93. ho.-hoz való csatlakozásig kiépített erődítéseinket is feltünteti.

6. A július 5-iki esti ellenséges helyzetről megállapítást nyert: A Redipuglia alszakasz előtt a 15., 16., 31., 32., 39., 40., 47., 48., 63. és 64. olasz ezredek, továbbá 1 bersaglieri zlj. Ezek az ezredek az 5. hds.-pság által kiadott «Az ellenség július 5-iki támadó csoportosítása»-ban is szerepeltek.

A 47. és 48. ezredek szervezetszerűleg a 22. ho.-hoz tartoztak ugyan, de foglyok egybehangzó bemondása szerint július 5-én kora reggel mindkét ezred északi irányból valószínűleg Lucinicoból—Foglianoba érkezett be.

Az egyes ezredek felállítása nem volt teljesen tisztázható s így feltüntetésük csak hozzávetőleges.

Események 1916. július 6-ától 12-ig.

Július 6.

Az éj igen élénk volt. Az ellenséges tüzérség a vermeglianói alszakasz t délután II^h-tól 12^K-ig lövi, délelőtt 2^h—3^h-ig a redipugliai alszakaszU azután ismételten Doberdo körzetét. Ellenséges gyalogság az éj folyamán különböző helyeken tör előre, ezek azonban mindenütt visszaveretnek. Mozsaraink több ízben lövik Redipuglia helységet.

A felváltás a redipugliai alszakaszban megtörtént, a 17. honvéd gyalogezred állásban van, a felváltott 38/III. és 81/IV. zászlóaljak délelőtt 3^h-kor Marcottinibe menetelnek. Nagy veszteségük miatt mindkét zászlóalj július 6-án 2—2 menetszázadot sorol be. A nap anélkül múlik el, hogy az előző napok nehéz tüzérségi tüze bárhol is ismét megindult volna, nagyobb gyalogsági támadás sem történt.

Arra a meggyőződésre jut mindenki, hogy az első Isonzó-csata befejeződött, az olaszok lélekzete kifogyott az utolsó nagy erőfeszítési július 5-én tette, a Polazzonál és Redipugliánál már napok óta rohamozó olasz X. hadtest július 5-én még a szomszédos XI. hadtesttől is kapott

megerősítésre két ezredet, a 47. és 48-at s így sem tudott a fensík birtokába jutni. A nagy gyalogsági támadásokat előkészítő hét napos mindedig nem is álmodott erejű tüzérségi tömegtűz, majd az erre következő hat napig tartó rohamozás az olasz hadseregnek csaknem semmi sikert nem hozott. A redipugliai alszakaszban valamit mégis elértek, ami eredeti első vonalunk akadályai és küzdő árcai immár csak egy tömeg kő és drótból állottak s ezért legelői levő állásunkat $1\frac{1}{2}$ km szélességben, innen mintegy 300—600^x-re vissza kellett vonnunk, tovább délre azonban mindenütt régi állásainkban maradtunk.

A nagy siker a mi oldalunkon volt. Új ellenségünknek megmutattuk, hogy számítása hamis volt, mert mi sokszoros túlerővel is szembetudunk állani. Sikerünknek saját csapatainkra, de szövetségeseinkre s az ellenségre is gyakorolt erkölcsi hatását kellőleg értékelni nem is lehet.

Önbizalommal lehetett a 2. és következő Isonzó-csatáknak elébe nézni.

A július 6-tól 12-ig történt eseményeket alább röviden összefoglalva vázoljuk, miután a doberdói csoport július 12-én mint olyan, még fennállott.

Az ellenséges tüzérség július 6-án és a következő napokon állásainkat naponta lövi különböző időkben, az arcvonal váltakozó helyein, éjjel azonban különösen rajtaütésszerűleg. Az ilyen tüzzel való rajtaütések 10—15 percig tartanak s igen élénkek. A vermeiglianoi alszakaszt 7-én este igen hevesen lövik. Július 9-én délután az egész szakaszt és a mögötte fekvő terepet több órán keresztül erős tűz alatt tartják, melyben ismét nehéz lövegek is közreműködnek. E napon Doberdó helységben egy telitalálat következtében 21 embert veszítünk halottakban s 21-et sebesültekben. Július 10-én déltől délután 7^h-ig az egész szakasz, különösen a redipugliai rész erősen lövetik, az arcvonal mögötti terep huzamos ideig srappelltűz alatt áll, emellett sok repülő is tevékenykedik.

Az ellenséges gyalogság tevékenysége szintén erősen alábbhagyott. A redipugliai alszakaszban ismételten előfordultak, többnyire éjjel, erősebb ellenséges gyalogsági előretörések, melyek azonban mind visszaverettek.

A többi alszakaszban július 6-tól kezdve az ellenséges gyalogság passzive viselkedik.

Az ellenség mindenütt szorgalmasan fedezékeket készít, az ellenséges arcvonal mögött meglehetősen sok a mozgolódás, tüzérségünknek sok célpontot nyújtva s ez ismételten tüzel Redipugliánál és Polazzonál csoportosulásokra és ellenséges gyalogságra a 89. ϕ -tól délre fekvő erdőcskében. Mozsaraink néhányszor a selzi körzet ellen működnek.

A redipugliai alszakaszban július 6-án Mitlacher ezredestől Sipos alezredes veszi át a parancsnokságot.

A csoportparancsnokság július 6-án este a redipugliai alszakaszt a 4. b. h./V. zászlóaljjal a vermeglianói alszakaszt meg az 58. menetezred fél II. zászlóaljával erősíti meg.

Délután 4^h-kor a 14. hegyi dandár élzászlóalja, a 45. gyalogzászlóalj, beérkezik Marcottinihez és Doberdó déli kijáratához helyeztetik. A 101/11. zászlóalj tervbevett felváltása a 70/11. zászlóalj által visszavonatott, miután e célra július 7-én este a 45. zászlóalj fog felhasználtatni.

Sipos alezredes azt a megbízást kapja, hogy a 38/111. zászlóaljnak még az arcvonalban álló maradványait és a 48. menetezred 3. századát az új folyamán felváltsa és Marcottiniba küldje.

Július 7-én bekísért foglyok jelentik, hogy Polazzonál a 32., Redipugliánál pedig a 63. gyalogezredük áll.

A csoportparancsnokság tudomására jut, hogy a 14. hegyi dandáron kívül még a 20. honvéd gyaloghadosztály és a 16. honvéd hegyi dandár is be fog érkezni az eddig harcban állott csapatok felváltására.

Július 8-án a csoportparancsnokság alá tartoznak: a 2., 6. és 14. hegyi dandár, valamint Sipos alezredes csoportjának zászlóaljai, melyek ütközetlétszáma: 14.550 lőfegyver, 30 géppuska, továbbá 55 ágyú, 4 tarack, 4 nehéz ágyú, 8 nehéz tarack, 2 mozsár és 3 drb 75 m 9 cm-es ágyú., összesen 76 löveg.

8-án este megkezdődnek a felváltások, egyidejűleg új átcsoportosítás is történik.

A 14. hegyi dandár, melynek utolsó zászlóalja július 8-án délután érkezik be, átveszi a redipugliai alszakaszt, melynek déli határa a Mt. dei sei Busiig bezárólag tolatik el. Grossmann ezredes július 9-én reggel átveszi Sipos alezredestől a parancsnokságot. A felváltott 17. honvéd gyalogezred és a 46. gyalogezred fél IV. zászlóalja július 9-én reggel a 20. honvéd gyaloghadosztályhoz menetel, a 46/11. zászlóalj meg július 11-én a 93. gyaloghadosztályhoz, hová a 93/1. zászlóalj már július 7-én elindult.

A 4. b. h./V. zászlóalj július 8-án a redipugliai alszakaszból a 6. hegyi dandárhoz menetel s helyébe az 58. menetezred egy zászlóalja lép. Az 58. menetezred a felváltás tartamára, mint csoporttartalék a csoportparancsnokságnak rendeltetik alá, álláspontja Paljkisce mellett, július 8-án reggel két zászlóalj, 10-én reggel meg a harmadik zászlóalj is Racogliánora indul el.

A 18. és 48. menetezredek közül július 10-én reggelig 1—1 fél zászlóalj áll a csoportparancsnokság rendelkezésére a Cerni-hrib és a Doberdotól északra lévő műútnál lévő második vonal megerősítésére.

Július 9-én délután 10^h-kor a 7. hadtest parancsnoka, ő cs. és kir. Fensége József főherceg az 57. gyalog hadosztály parancsnokságtól átveszi a szakasz feletti parancsnokságot.

A 81/V. zászlóalj július 11-én a 6. hegyi dandárhoz távozik.

E napon érkezik be a 16. honvéd hegyi dandár, július 12-ére virradó éjszaka felváltja a vermeglianói alszakasz megszálló csapatait és átveszi a selzi alszakaszt is, ahol a 38/III. és 42/IV. zászlóaljok egyelőre még megmaradnak.

Július 12-én délelőtt 9^h-kor a 2. hegyi dandár parancsnoka az eddigi Doberdo-csoport kötelékében való parancsnokságát átadja a 61. gyaloghadosztály parancsnokának.

Ezzel a doberdói csoport fennállása megszűnt.

A 2. hegyi dandár 12-e folyamán Lokvicánál gyülekezett, ahová a 76/III. és 4. b. h./V. zászlóaljok is bevonultak.

A szervezetszerűleg a 2. hegyi dandárhoz tartozó öt zászlóalj vesztesége az 1. Isonzó-csatában 271 halott, 1181 sebesült és 349 eltűnt. Ezen eltűntek legnagyobb része bizonyára halott, kik a Karst sok dolinájában és gránáttölcséreiben nem voltak feltalálhatók és beszállíthatók, már csak azért sem, mert a redipugliai alszakaszban némi tért is veszítettünk.

A védő szakaszparancsnok parancsa a felváltás alkalmából kivonatolatosan a következőképen hangzott:

«A hosszantartó, nehéz harcokban, melyek hevességben folyton fokozódva, az alsó Isonzónál többnapos csatában csúcsosodtak ki, a gyalogság minden egyes zászlóalja hősiiesen harcolt és a túlerőben lévő ellenséggel szemben nemcsak vitézül és derekasan helytállt, hanem azt, ahol csak túlközel merészkedett, irtózatosságot okozva vissza is verte.

A zászlóaljok kiváló bátorsága, SZÍVÓS, megingathatatlan kitartása a még eddig példátlanul álló ellenséges legnehezebb tüzérségi tűzben, a hadtörténelemben minden időkre világitó példaként lesz megőrizve a következő nemzedékek számára.

A tüzérségnek végtelen gondosság és a gyalogsággal való benső együttműködés által sikerült a fölényben lévő tüzérségi tüzet mérsékletre bírni és a súlyos ellenséges támadások leküzdésében a gyalogságot határozatosan támogatni.

A műszaki csapatokat is a legteljesebb elismerés illeti meg. Legnehezebb körülmények között, szakadatlan ellenséges tűzben sikerült a gyalogságot és tüzérséget a leghathatósabbban támogatniuk. Ők is nem kevésbé járultak hozzá a kiküzdött eredményhez.

Az alsó Isonzó-csatával lezárult harcok örvendetes alkalmat nyújtanak nekem, hogy minden csapatnak, parancsnokságnak és intézetnek bátor, hősies küzdelmükért és a sokszoros túlerőben lévő ellenséggel szembeni bámulatraméltó kitartásukért a legfelsőbb szolgálat nevében legmelegebb köszönetemet fejezzem ki. Goiginger altábornagy s. k.»

Zárszó.

A vázolt harcokban néhány század egész ezredek- és néhány zászlóalj egész hadosztályok támadásait verte vissza. Miben rejlett oka eme fényes eredménynek? A megbotránkozásban, melyet Itália hitszegése fölött Ausztria-Magyarországban minden egyes ember és a csapatok utolsó katonája is érzett és mely mindenki szívében azt az erős akaratot érlelte meg, hogy ennek az új ellenségnek semmiféle sikert elérni ne engedjen s az olaszok hitszegésével a magát hazájáért feláldozó katona hűségét állítsa szembe. A kétség 10 hónapja alatt, vajjon fogja-e szövetségünk velünk a barátságot tartani, avagy nem, megérlelődött katonáink csodálatraméltó állhatatossága s a legszebb eredményeket hozta meg számunkra. Itália csalódott!

Végezetül vezérkarunk 1915. június 24. és július 12.-e közötti időben kiadott hivatalos jelentéseinek a doberdói fensíkra vonatkozó részét közöljük:

Hivatalos jelentés. Kiadatott június 24-én délben:

«Az immár elmúlt 1. háborús hónapban az olaszok semmi eredményt nem értek el.

Csapataink délnyugaton állásaikat a határon, vagy annak közelében épügy birtokukban tartják, mint a háború kezdetekor.

Az Isonzó fronton minden ellenséges előnyomulási kísérlet súlyos veszteségek közben omlott össze».

Hivatalos jelentés. Kiadatott június 25-én délben:

«A part vidéki határterületen Rqncshitól keletre a reggeli órákban két ellenséges támadás veretett vissza. A łomeni fensík magaslati vonalára heves ellenséges tüzérségi tűz irányul».

Hivatalos jelentés. Kiadatott június 27-én délben:

«A monfalconei öbölben Sagradotól délre tegnap egy ellenséges támadás veretett vissza. Különben az Isonzónál csak löveg harcok voltak».

Hivatalos jelentés. Kiadatott június 28-án délben:

«Az olasz hadszíntéren a helyzet változatlan, az ellenség csaknem teljesen tétlen. Csak a löveg harcok folynak tovább».

Hivatalos jelentés. Kiadatott június 29-én délben:

«Az olasz hadszíntéren tegnap sem történt semmi jelentőségteljes.

Az ellenség ismét sok tüzérségi löszert lőtt a görzi hídfőre.

Az olasz egészségügyi személyzet a genfi konvencióval visszaélve géppuskákat szállít hordagyakon».

Hivatalos jelentés. Kiadatott június 30-án délben:

«Az olaszok többnapos szünet után ismét élénk tevékenységet fejtenek ki az Isonzó-vonalon.

A Sággra do—Monfalconei szakaszban az ellenség több kisebb és hiábavaló előtörését az elmúlt éjjel általános támadása követte. Ez mindenütt visszaveretett.

Ép ily eredménytelenek maradtak az ellenség ma reggeli támadási kísérletei is Selznél és Monfalconénál.

A tüzéségi harcok az egész délnyugati arcvonalon tovább tartanak s különösen az Isonzón igen hevesek».

Hivatalos jelentés. Kiadatott július 1-én délben:

«Tegnap délután a doberdói fensík szegélyén lévő állásaink ellen több ellenséges gyalog hadosztály által újólag intézett általános támadás mindenütt az olaszok súlyos vesÉteségével veretett vissza.

Az ellenség főlokeme aSagrado—Mt. cosichi arcvonala ellen irányult (Monfalconétól északkeletre), Selznél és Vermegliánónál az olaszok behatoltak legelői lévő árkaikba, vitéz gyalogságunk ellentámadása azonban az ellenséget ismét a völgybe szorította vissza.

A Mt. Cosich lejtjei olasz hullákkal vannak borítva.

Egy este a Monfalconétól keletre fekvő magaslatok ellen irányított lökém s egy támadás Sagradótól északkeletre szintén összeomlott.

Az ellenség ezen veresége után ismét nyugalom állt be.

Megingathatatlan csapataink összes állásaik birtokában emelkedett hangulatban készek új harcokra».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 2-án délben:

«Tegnap megismétlődött az olasz támadás a doberdói fensík ellen.

Nehéz lövegtűz általi többórás előkészítése után délután és este Sdraussina és Vermegliano között több előtörés történt. Az ellenség jia gy veszteségei mellett mind visszaveretett.

Derék csapataink ütközet után is ép úgy, mint azelőtt eredeti állásaik birtokában vannak.

A lövegharc tovább folyik».

Hivatalos jelentés, kiadatott 1915. július 3-án:

«A tegnapi nap az olaszoknak a partvidéki arcvonalon új veszteséget hozott.

Hiábavaló előtörések után Sagrado és Polazzónál, estefelé ismét egy — legalább két gyaloghadosztály által intézett — támadás indult meg a doberdói fensík ellen Polazzótól a Mt. Cosich-ig.

Utolérhetetlenül bátor és lelkes csapataink, mint mindig, visszaverték az ellenséget. Veszteségei már tegnap is súlyosak voltak».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 4-én délben:

«Az olaszok tegnap is megismételték erőfeszítéseiket, hogy a doberdói fensík szélén megvessék lábukat.

A redipugliai szakasznak egész napon át nehéz lövegekkel való lövetése után, itt délután legalább 4 gyalogezred támadott, mely heves közelharcokra vezetett.

A bátor védők támadása végül elűzte az ellenséget a magaslatokról.

Az ellenség veszteségei ismét igen súlyosak».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 5-én délben:

«A doberdói fensík szélén a harcok hasonló hevességgel ismétlődtek meg tegnap. Este két olasz gyalog hadosztálynak a Polazzotól délre lévő arcvonalszakasz ellen intézett támadása visszaverettet, tovább észak felé az ütközet tovább tart».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 6-án délben:

«A görzvidéki harcok, melyek az utóbbi napokban mind nagyobb és nagyobb mérvet öltöttek, tegnap az olasz 3. hadsereg általános támadása folytán csatává fejlődtek.

Mintegy 4 ellenséges hadtest nyomult hatalmas tüzérségi támogatás mellett a görzi hídfő és a tenger közti állásaink ellen.

Teljesen visszaverettek és irtózatosságot szenvedtek.

Minden dicséreten felül álló, kiváló harcedzett csapatainknak — különösen vitéz gyalogságunknak — hála, összes állásaink változatlanul kezeinkben maradtak.

Így állnak erős és hű őrséget a hősök a monarchia délnyugati határán, túlnyomó ellenség ellen.

Hazájuk minden népe s az északon győzelemről-győzelemre siető hadseregek hálájáról meg lehetnek győződve».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 7-én délben:

«A görzvidéki ütközetarcvonalon legutóbb meglehetősen nyugalmi állapot állt be.

A tegnapelőtti győzelem után csapatainknak még néhány a fensíki állások ellen irányított bátoratlan támadást kellett visszautasítaniuk.

Az ellenség tegnap újból heves lövegtüzet indított, melyet éjjel ismét gyengébb erők hiábavaló lökemei követtek.

Állásunk előtt hullahegyek vannak».

Hivatalos jelentés. Kiadatott július 8-án délben:

«A Görz-vidéken az olaszok tegnap ismét egyes támadásokat intéztek.

Csapataink az ellenség összes támadásait — mint mindig — leverték».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 9-én délben:

«A partvidéki arcvonalon tegnap aránylag nyugalom volt».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 10-én délben:

«A partvidéki arcvonalon a nyugalom általában tovább tart».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 11-én délben:

«A helyzet minden hadszíntéren változatlan».

Hivatalos jelentés. Kiadatott 1915. július 12-én délben:

«A partvidéki arcvonalon az olaszok ismét megkíséreltek egyes támadásokat, melyek, mint mindig, visszaverettek, így Vermeiglianonál és Redipugliánál is».